

ЕВРОБАРОМЕТАР 68

ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ ВО ЕВРОПСКАТА УНИЈА

ЕСЕН 2007

НАЦИОНАЛЕН ИЗВЕШТАЈ

**Former Yugoslav Republic of
Macedonia**

Ова истражување го нарача Генералниот директорат за комуникации на Европската комисија.

Овој извештај е подготвен за Делегацијата на Европската комисија во поранешна југословенска Република Македонија.

Овој извештај не го претставува гледиштето на Европската комисија.
Толкувањата и мислењата кои се содржани се исклучиво на авторот.

Вовед	3
1. Перцепција на економските и социјалните аспекти на општествената клима	6
1.1 Проценка на јавноста на актуелната социо-економска состојба во земјата	7
1.2 Двете најважни прашања со кои се соочува земјата	12
2. Правецот на земјата и доверба во институциите	14
2.1 Правецот на земјата	14
2.2 Доверба во институциите	17
2.2.1 Доверба во владата	17
2.2.2 Доверба во парламентот	20
3. Како јавноста го доживува односот на ЕУ кон земјата	22
3.1 Да ли јавноста и верува на ЕУ	22
3.2 Колку граѓаните ја познаваат европската реалност	24
4. Перцепција на поврзаноста земјата со ЕУ	26
4.1 Ниво на одлучувања за прашања од различни области	27
4.2 Позитивно или негативно влијание на ЕУ врз социо-економската реалност во земјата	31
5. Медиумите и ЕУ	33
5.1 Колку темите за ЕУ се застапени во медиумите	33
5.2 Како медиумите ја претставуваат ЕУ на европската јавност	36
5.3 Доверба во медиумите	38
Заклучок	42
Технички спецификации	45
Прашалник	48

Вовед

Истражувањето на јавното мислење Стандард Евробарометар се спроведува два пати годишно. Овогодишното, 68 истражување на Стандардниот Евробарометар (Eb68) беше спроведено во 27-те држави-членки на Европската Унија и во 3 земји-кандидати – поранешна југословенска Република Македонија, Хрватска и Турција, како и во делот на Кипар кој е под турска управа, во периодот од 22 септември до 3 ноември 2007 година.

Нарачателот на Стандардниот Евробарометар е Општата управа за комуникации на Европската комисија, а го спроведе конзорциумот TNS Opinion & Social, кој го сочинуваат Taylor Nelson Sofres и EOS Gallup Europe. Во поранешната југословенска Република Македонија истражувањето го спроведе TNS Брима, членка на асоцијацијата Gallup International и на Taylor Nelson Sofres. Извештајот го напиша директорот на истражувања на Брима Ѓорѓи Кимов.

Истражувањето опфати 30.281 испитаници во 27-те земји-членки на Европската Унија, и земјите кандидати за полноправно членство во ЕУ.

Анкетарите интервјуто го спроведуваа во домовите на учесниците во ова истражување. Примерокот на граѓаните кои учествуваа во ова истражување е репрезентативен за мислењето на граѓаните над 15 години и исто така е показател за ставовите и размислувањата на сите социјални, професионални и возрастни групи на населението во градовите, како и во селските средини.

Овој извештај ги претставува резултатите од Евробарометарот спроведен во поранешната југословенска Република Македонија. Тој претставува незаменлив извор на информации за тоа каква е перцепцијата на граѓаните за Европската Унија, за нивните надежи и очекувања од Унијата. Со оглед на тоа дека ќе се спроведува секои шест месеци, ќе може да ги отсликува промените, разните тенденции и трендови во јавното мислење во врска со важни теми за земјата и за Унијата.

Податоците во ова истражување се претставени со графици и табели кои го отсликуваат јавното мислење во поранешната југословенска Република Македонија во споредба со јавното мислење кај европските испитаници (најчесто ЕУ27). По некои клучни прашања, прикажани се и социо-демографски анализи според пол, образование, професионален статус на испитаниците, типот на населено место итн. Читателот на овој текст треба да има предвид дека сите резултати на ова истражување се проценки, при што релијабилноста варира во зависност од големината на примерокот. Така, на примерок од 1009 испитаници (колку што имаше во поранешната југословенска Република Македонија), границите на сигурност се следните:

Проценти	10% или 90%	20% или 80%	30% или 70%	40% или 60%	50%
Отстапувања	± 1,9	± 2,5	± 2,7	± 3,0	± 3,1

Во ова истражување заокружувањето е прилагодено така што збирот на податоците секогаш изнесува 100. Користени се различни методи при заокружувањето на податоците во цели бројки и поради тоа во графиконите и другите носители на податоците, прикажаните бројки може да се разликуваат за процент при собирањето на разни полиња.

Низ целиот текст, споменувањето на граѓаните на поранешна југословенска Република Македонија, нема никаква етничка конотација. Изразот, пак, Европеец или европски испитаници се однесува на оние кои се граѓани на било која од државите – членки на Европската Унија. Понатаму, кога во текстот се споменува кратенката „ЕУ27“, тоа ја претставува средната вредност на податоците за сите 27 земји-членки на Европската Унија.

„Новите земји-членки“ (или НМС12) кои се приклучија на Унијата на 1 мај 2004 се: Естонија, Кипар, Латвија, Литванија, Малта, Полска, Словачка, Словенија, Унгарија и Чешката Република, како и Романија и Бугарија кои се членови од петтото проширување на Унијата.

ЕУ15 или „старите земји-членки“ пред проширувањето во 2004 се: Австрија, Белгија, Велика Британија, Германија, Грција, Данска, Ирска, Италија, Луксембург, Португалија, Финска, Франција, Холандија, Шведска и Шпанија.

Во графициите и табелите се користени кратенки за држави и територии според редакциониот кодекс на ЕУ прикажани во табела во делот Технички спецификации од овој извештај.

Важен аспект на анализата на резултатите од последниов есенски Евробарометар (Еб68) претставува контекстот на добиените резултати од претходниот Евробарометар (Еб67) спроведен пролетта 2007 година. Подобрувањето на перформансите на економијата во ЕУ во претходните години разви чувство на оптимизам кај граѓаните на Унијата и земјите кандидатки. Овие промени во расположението на јавноста се одразија на промена на резултатите во позитивна насока во однос на многу прашања, Резултатите покажуваа распространета поддршка во јавноста за проширувањето на Унијата, позитивен имиџ на ЕУ и доверба на граѓаните во нејзините институции.

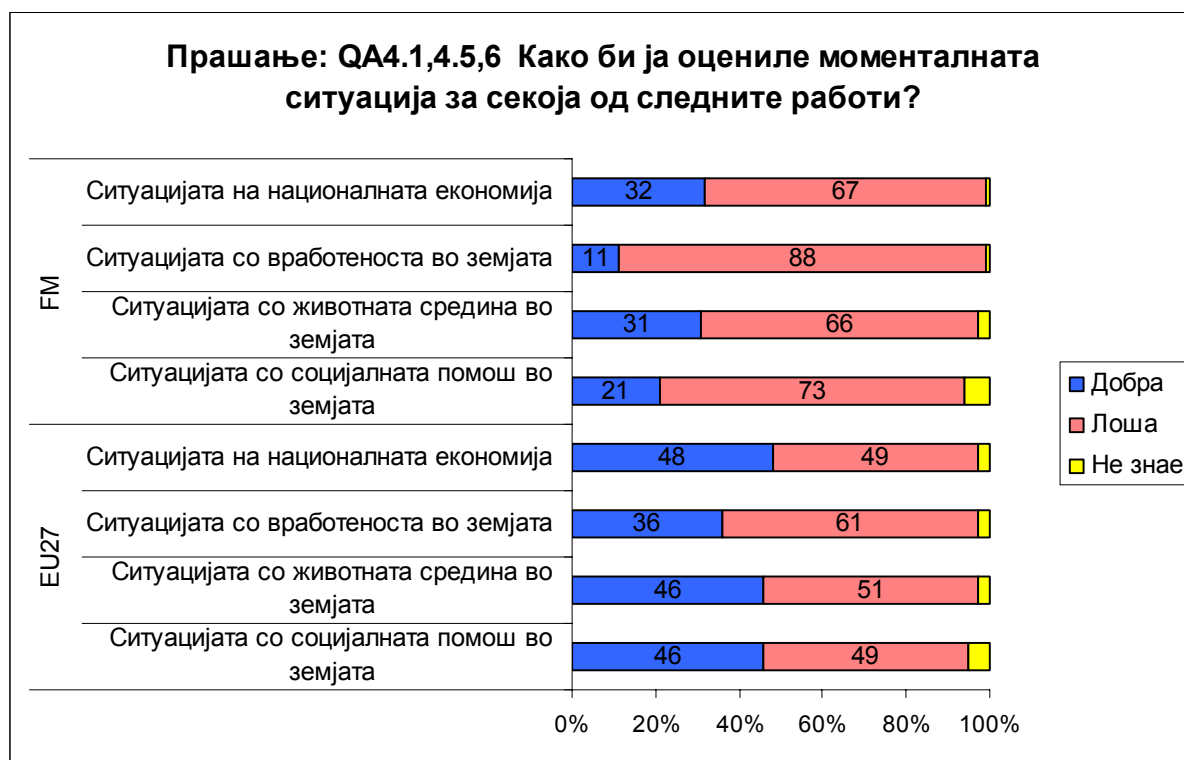
Најновиот Евробарометар во однос на многу прашања покажува тренд на намален оптимизам кај граѓаните, што се должи на порастот на цените на енергенсите и посебно постепениот но континуиран пораст на цената на нафтата на светскиот пазар. Во таков контекст на соочување на граѓаните со импликациите од ценовниот притисок во многу сфери на секојдневниот живот, кај голем дел од нив создава чувство на загриженост и неизвесност за иднината. Оваа загриженост се преслика во одговорите на многу прашања поставени во истражувањето. Врз основа на следење на динамичките промени во општествениот контекст, аналитичарите на Евробарометарот заклучуваат дека овие промени имаат ефект во расположението во јавноста како да има потполно враќање на периодот од есента 2006 година.

Во домашната јавност покрај ценовниот притисок врз и онака нискиот животен стандард на граѓаните, спореден со просекот на земјите во ЕУ, дополнително разочарувачки на нивното расположение делуваа и најавите, кои беа присутни во медиумите, дека процесот на приближување на поранешната југословенска Република Македонија кон ЕУ се одвива со забавено темпо и дека наскоро не е реално да се очекува добивање на датум за преговори со ЕУ како битна фаза во процесот на стекнување статус на полноправна членка на земјата во Унијата. Оваа атмосфера остро се судри со оптимизмот на граѓаните манифестиран во претходниот Евробарометар.

Вкупните влијанија на промената на целокупниот контекст во земјата, најновиот Евробарометар ги регистрира во намалувањето на високото ниво на оптимизам во однос на различни прашања поврзани со интеграцијата на земјата во ЕУ присутни во претходниот Евробарометар.

1. Перцепција на економските и социјалните аспекти на општествената клима

Свесноста за социо-економската реалност во земјата го одредува социјалниот “background” кој битно влијае на формирањето на ставовите на граѓаните кон евроинтеграциите. Елементите кои ја формираат социо-економската клима во поранешна југословенска Република Македонија и во земјите од ЕУ27 се разликуваат по тоа што во перцепцијата на домашната јавност свесноста за тоа дека ситуацијата е лоша во: вработеноста, социјалната заштита, економската ситуација и заштитата на животната средина, е пораспространето од просекот на земјите од ЕУ27.

Фактот што над 2/3 од граѓаните во земјата не се задоволни во однос на сите наведени прашања, влијае на формирање на клима на резигнираност во секојдневното соочување со непријатната слика на социо-економската реалност во земјата. Ваквата ситуација непосредно се рефлектира на јавноста во идентификувањето на главните проблеми во земјата. За поголемиот број граѓани главните проблеми во земјата се однесуваат на: вработеноста, економската ситуација во земјата, криминалот и порастот на цените и инфлацијата.

Во контекст на перманентен притисок на социо-економски проблеми, домашната јавност фрустрирачки го доживува комплексниот (од јавноста доживеан како бавен) процес на приближување на земјата кон ЕУ.

1.1 Проценка на јавноста на актуелната социо-економска состојба во земјата

• Свесноста на граѓаните за ситуацијата во националната економија, вработеноста во земјата, заштитата на животната средина и социјалната заштита, се фактори кои го одредуваат квалитетот на социо-економската клима во земјата

- Оценка за ситуацијата на националната економија

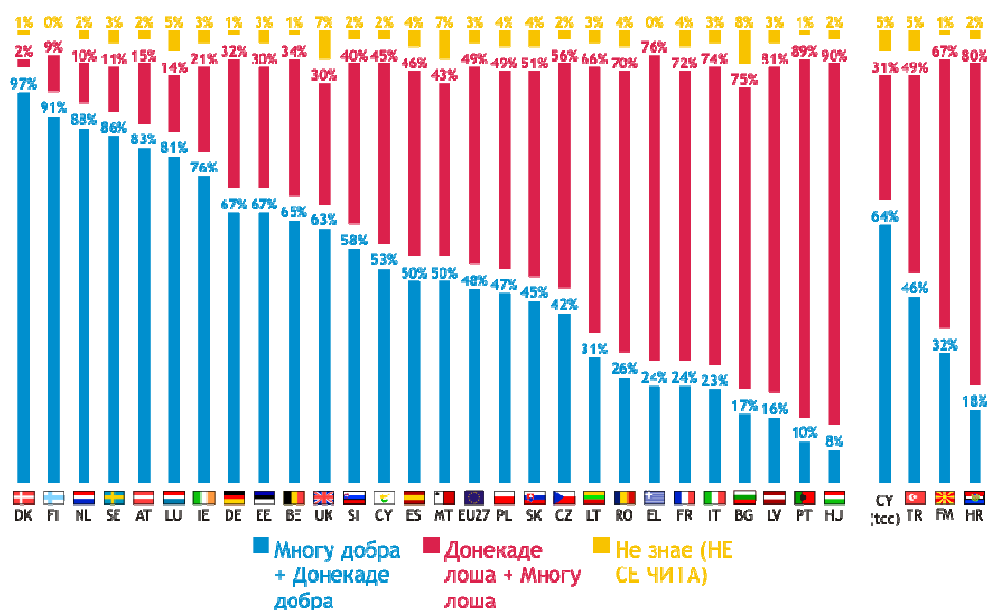
Оценката за моменталната ситуација во економијата во земјата е најповолна во однос на оценките за другите индикатори кои се однесуваат на перцепцијата на социо-економската реалност од страна на домашната јавност. Секој трет анкетирани (32%) во земјава оценил дека ситуацијата во економијата е добра (агрегирано: 2% многу добра + 30% донекаде добра). Две третини (67%) од анкетираниите оцениле дека ситуацијата во економијата е лоша (агрегирано: 40% многу лоша + 27% донекаде лоша).

Во другите две земји-кандидатки оценките на граѓаните за состојбата на нивните национални економии се разликуваат. Во Турција јавноста е поделена, 46% сметаат дека ситуацијата во турската економија е добра а 3% повеќе од нив оценуваат дека е лоша (49%). Во Хрватска помалку од 1/5 сметаат дека состојбата во економијата на нивната земја е добра (18%) а голем број хрватски граѓани се незадоволни од состојбата во економијата во нивната земја и ја оцениле како лоша (80%).

Во земјите на ЕУ27 просечниот резултат во однос на перцепцијата на состојбата во националните економии е избалансиран. Едната половина од граѓаните во Унијата оцениле дека состојбата во економијата е добра (48%) а скоро во ист толкав број оцениле дека состојбата во економијата е лоша (49%).

Прашање: Q41.1. Како би ја оцениле моменталната ситуација за секоја од следните работи?

Опција: Ситуацијата на (НАЦИОНАЛНОСТ) економија

Дијаграмот на резултатите на кој се прикажани резултатите за секоја земја која е опфатена со Евробарометарот, покажува дека постои голем варијабилитет во перцепцијата на јавноста од земја до земја во однос на ова прашање. Практично, само резултатите од 5 земји значајно не отстапуваат од просечниот резултат¹. Во Кипар граѓаните оцениле дека состојбата во економијата во нивната земја е добра (53%), во Малта и Шпанија (50%), во Полска (47%) и Словачка (45%). Во рамките на ЕУ27, најголем број анкетирани се задоволни од состојбата во националната економија во Данска (97%), Финска (91%), Холандија (88%), Шведска 86%), Австрија (83%) и Луксембург (81%). На дното на табелата се наоѓаат 4 земји каде што помалку од 20% анкетирани оцениле дека состојбата на економијата во нивната земја е добра: во Бугарија 17% оцениле дека ситуацијата во економијата во нивната земја е добра а 75% дека е лоша. Во Латвија соодносот добра : лоша состојба во економијата е (16% : 81%), во Португалија (10% : 89%) и во Унгарија (8% : 90%).

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност не постои разлика во перцепција на состојбата во економијата помеѓу мажите (32%) и жените (33%), кои во еднаков број економијата ја оцениле како добра. Голема разлика во оценката има помеѓу младите на возраст од 15 до 24 години, кои ја оценуваат состојбата во економијата како добра (42%), а следната генерација, на возраст од 25 до 39 години, во најмал број оценуваат дека состојбата во економијата е добра (25%) и многу блиска оценка на нив е од страна на средовечните на возраст од 40 до 54 години (27%). Според социјалниот статус, најповолно ја оцениле состојбата во економијата менаџерите (44%) учениците и студентите (43%). Најнезадоволни од состојбата во економијата во земјата се невработените од кои 23% ја оцениле како добра а 76% како лоша. На перцепцијата на состојбата во економијата влијае задоволството од личниот живот на анкетираниите. Оние кои се задоволни од својот живот состојбата во економијата во значително поголем број ја оценуваат како добра (40%), во однос на повеќе од двојно помал број на таква оценка помеѓу оние кои не се задоволни од својот живот (17%).

Значајна разлика во перцепцијата на економијата има помеѓу граѓаните кои се идентификуваат на политичката левица и политичкиот центар кои оцениле дека состојбата во економијата е добра (32%) колку што изнесува и просекот во државата. Значително повеќе економијата така ја оцениле припадниците на политичката десница (42%).

Граѓаните со проевропска ориентација повеќе се склони состојбата во економијата да ја оценуваат како добра: имаат доверба во ЕУ (37%), зачленувањето во ЕУ е добра работа (35%). Наспроти тоа, оние кои немаат доверба во ЕУ во значително помал број состојбата во економијата ја оцениле како добра (23%) и зачленувањето во ЕУ како лоша работа (18%).

---

¹ Разликата помала од 6% во зоната на резултати помеѓу 40% и 60%, каде што маргиналната група во резултатот изнесува +/- 3%, се смета за статистички незначајна.

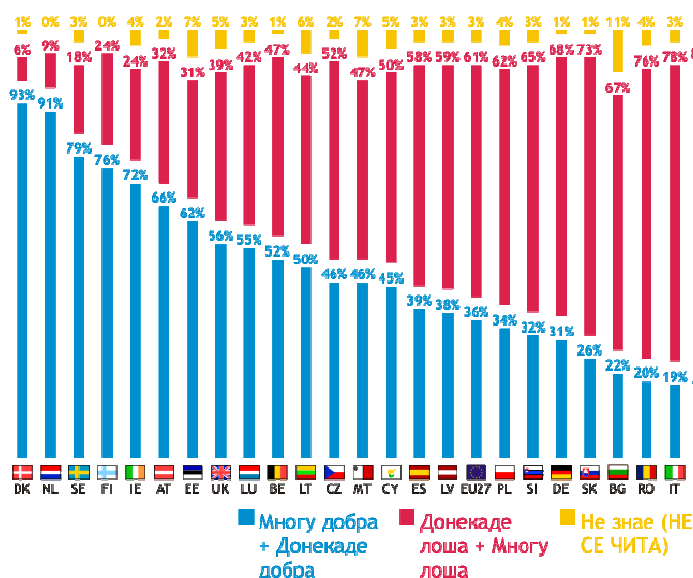

- Оценка за ситуацијата со вработеноста во земјата

Во домашната јавност осум пати повеќе граѓани оценуваат дека ситуацијата со вработеноста во земјата е лоша (**88%** - агрегирано: 67% многу лоша + 21% донекаде лоша) во однос на анкетираниите кои оцениле дека ситуацијата со вработеноста е добра (**11%** агрегирано: 1% многу добра + 10% донекаде добра). Овој резултат е еден од најниските во последниот Евробарометар со што земјата е сместена во групата земји каде што големо мнозинство граѓани се соочени со сите социјални импликации кои произлегуваат од високиот процент на невработеност на активно работоспособниот дел од популацијата во земјата.

Прашање: Q44.4. Како би ја оцениле моменталната ситуација за сеноја од следните работи?

Опција: Ситуацијата со вработеноста во (НАШАТА ЗЕМЈА)

Резултатите во останатите две кандидатки исто така се на ниво под просекот на ЕУ27. Во Хрватска резултатот е идентичен како и во земјата, 11% оцениле дека состојбата со вработеноста е добра а 88% дека е лоша. Во Турција е нешто поголем бројот на граѓаните кои оценуваат дека ситуацијата е подобра. Скоро една четвртина (23%) оценуваат дека ситуацијата е добра а исто така голем број од нив дека е лоша (71%).

Според одговорите на анкетираниите во ЕУ27 скоро двојно помалку анкетирани се задоволни од ситуацијата со вработеноста во Унијата (36%) а мнозинството од нив (61%) оценуваат дека е лоша. Во близина на просекот на ЕУ27 се резултатите во Шпанија каде 39% ситуацијата ја оцениле како добра, Латвија 38%, Полска 34% Словачка 32% и Германија 31%. Во најголем број задоволни од вработеноста во нивната земја се Данците (93%) и Холанѓаните (91%). Во 6 земји од ЕУ27 една петина или помалку се задоволни од вработеноста во нивните земји. Во Романија 20% анкетирани ситуацијата со вработеноста ја оценуваат како добра а 76% како лоша. Во Италија односот

19% добра спрема 78% лоша. Во Франција (17% : 81%), Грција (12% : 88%), Унгарија (8% : 91%) и во Португалија (5% : 94%)

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност нема разлика помеѓу мажите (10%) и жените (11%) кои ситуацијата со вработеноста ја оценуваат како добра. Младите од 15 до 24 години во поголем број (17%) од останатите ситуацијата со вработеноста ја оценуваат како добра. Службениците (16%), самовработените, домаќинките и учениците и студентите (14%) во поголем број од просечниот ситуацијата со вработеноста ја оценуваат како добра. Најмалку задоволни со ситуацијата со вработеноста се невработените (7%), а 93% од нив оценуваат дека е лоша.

- Оценка за ситуацијата со животната средина во земјата

Заштитата на животната средина денес во Европската Унија е еден од приоритетите кон кој се стремат земјите во Унијата. Затоа нивото на свесноста на јавноста за ова прашање е битна компонента на општествената клима во европските земји.

Јавноста во земјава во двојно помал број оценува дека состојбата со животната средина е добра (**31%** агрегирано: 2% многу добра + 29% донекаде добра), а 2/3 од анкетираниите сметаат дека ситуацијата со животната средина во земјата е лоша (**66%** агрегирано: 39% многу лоша + 27% донекаде лоша). Оценките на анкетираниите во урбаните средини покажуваат дека се понезадоволни од состојбата во животната средина во однос на руралните средини. Во помалите градови во земјава 71% анкетирани оцениле дека состојбата со животната средина е лоша, близу таквата оценка се и 69% незадоволни во големите градови. Во руралните средини 59% оценуваат дека ситуацијата со животната средина е лоша.

Во останатите две земји-кандидатки резултатите покажуваат дека во Хрватска јавноста е најзадоволна од состојбата со животната средина во нивната земја во рамките на групата земји-кандидатки за членство во ЕУ.

Во Хрватска 44% анкетирани се задоволни со состојбата на животната средина а 53% се незадоволни. Во Турција 35% се задоволни а 56% се незадоволни. Споредбата на податоците за трите земји-кандидатки покажува дека граѓаните во земјава се најмалку задоволни со состојбата во животната средина.

Во рамките на ЕУ27 помал број се задоволни со состојбата во животната средина (46%) а мнозинството се незадоволни (51%). Постои значајна разлика во оценките во рамките на ЕУ15 каде јавноста е поделена на оние кои оценуваат дека состојбата со животната средина е добра (48%) а на ваквите мислења се спротивставуваат 49% анкетирани кои сметаат дека состојбата е лоша. Во рамките на “новите членки” НМС12 во просек мнозинството (55%) оценува дека состојбата со животната средина во нивните земји е лоша а 15% помалку од нив сметаат дека ситуацијата со животната средина е добра (40%).

Примената на високите и строги стандарди во рамките на Европската Унија влијаат на формирање поголемо задоволство од заштитата на животната средина во рамките на “старите членки” на Унијата, каде и подолго време се применуваат, во однос на “новите членки” на Унијата.

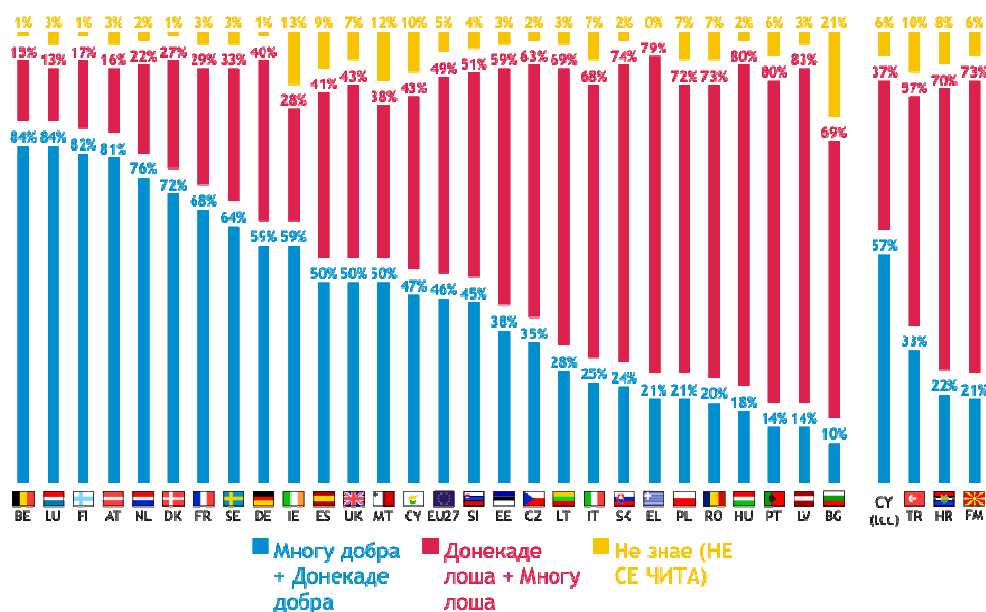
- Оценка за ситуацијата со социјалната помош во земјата

Резултатите од Евробарометарот покажуваат како граѓаните гледаат на остварувањето на социјалните функции на државите во земјите на Европа. Секој петти анкетирани во земјава оценил дека социјалната помош во државата е добра (**21%** агрегирано 2% многу добра + 19% донекаде добра%) а скоро $\frac{3}{4}$ сметаат дека е лоша (**73%** агрегирано 50% многу лоша + 23% донекаде лоша)

Анкетирани во Хрватска, слично како и во јавноста во поранешна југословенска Република Македонија, одговориле дека социјалната помош е добра (22%) наспроти тоа најголем број од анкетирани (70%) оцениле дека е лоша. Во Турција анкетирани во значително поголем број (33%) одговориле дека социјалната помош е добра а мнозинството од нив (57%) оцениле дека е лоша. Резултатите во сите три земји-кандидатки покажуваат дека во очите на јавноста ситуацијата со социјалната помош е полоша отколку што е просекот во земјите на ЕУ27.

Прашање:QA4.6. Како би ја оцениле моменталната ситуација за секоја од следните работи?

Опција: Ситуацијата со социјалната помош во (НАШАТА ЗЕМЈА)

Во земјите на ЕУ27 во просек 46% анкетирани одговориле дека социјалната помош е добра а 49% дека е лоша. Но, во рамките на Унијата постои остра разлика како ова прашање го перцепираат граѓаните во ЕУ15 и НМС12. Во поглед на социјалните функции на државите во “старите” членки на Унијата, мнозинството анкетирани (53%) смета дека социјалната помош во нивните земји е добра а 42% дека е лоша. Во “новите членки” 22% анкетирани сметаат дека социјалната помош во нивните земји е добра наспроти големото мнозинство (73%) кое оценило дека е лоша. Овие податоци укажуваат дека хармонизирањето на социјалните функции на државите-членки на Унијата е предмет на долгорочни напорни процеси.

Во рамки на ЕУ27, во најголем број социјалната помош ја оцениле како добра анкетираниите во: Белгија и Луксембург (84%), во Финска (82%) и Австрија (81%). На дното на дијаграмот е Романија, каде 20% оцениле дека социјалната помош во нивната земја е добра. Уште помалку таква оценка дале Унгарците (18%), потоа во Португалија и Латвија (14%) и најмалку во Бугарија (10%).

1.2 Двете најважни прашања со кои се соочува земјата

• **Најновиот Евробарометар покажува дека во очите на домашната јавност листата на главните проблеми со кои се соочуваат граѓаните во земјава: невработеноста, економската ситуација и криминалот, се проширува со проблемот на порастот на цените и инфлацијата**

Динамиката на трендот на промените во перцепцијата на проблемот со невработеноста покажува дека, во просек, овој проблем го наведуваат 7% помалку анкетирани во земјите на ЕУ27 а во земјава 5% помалку во однос на претходниот Евробарометар.

Но, и покрај тоа, ширум Европа во очите на јавноста проблем број еден и понатаму останува невработеноста. И во минатиот и во овој Евробарометар невработеноста е проблем кој ги загрижува најголемиот број граѓани и во поранешна југословенска Република Македонија (72% летото² 2007. : 67% есента 2007) и во земјите на ЕУ27 (34% пролетта 2007 : 27% есента 2007). Фактот што невработеноста подолго време е на врвот на листата проблеми е индикација за тоа дека невработеноста ги има карактеристиките на **глобален хроничен општествен проблем**.

Втор проблем во земјава претставува економската ситуација. Како еден од двата најважни проблема во државата, над половината (52%) анкетирани во претходното истражување го посочуваат овој проблем, а во последното истражување го посочуваат 7% помалку анкетирани (45%).

Криминалот останува на трето место на ранг-листата на проблемите во земјава кој за 2% помалку анкетирани претставува главен проблем со кој се соочува земјата (42% летото 2007 : 40% есента 2007).

Најголема промена во перцепцијата на проблемите кај домашната јавност претставува зголемувањето од 9% на анкетираниите кои сметаат дека порастот на цените и инфлацијата е еден од главните проблеми во државата. Проблемот на порастот на цените и инфлацијата, од 7% во претходното истражување се зголемил на 16% во последното истражување.

Сите останати проблеми во земјава опфаќаат по помалку од 5% одговори на анкетираниите.

---

² Првиот Стандарден Евробарометар во земјава се спроведе во летото јуни-јули 2007 година, а во останатите 27 земји-членки на ЕУ, двете кандидатки Хрватска и Турција, и во турскиот дел на Кипар, пролетта 2007 година.

Прашање: QA6a Според Вас, кои се двете најважни прашања со кои нашата земја се соочува во овој момент?

QA6a	EU27				FM			
	Ранг	EB68.1 Есен 2007	Ранг	EB67.2 Пролет 2007	Ранг	EB68.1 Есен 2007	Ранг	EB67.2 Лето 2007
Невработеноста	1	27%	1	34%	1	67%	1	72%
Економската ситуација	5	17%	3	20%	2	45%	2	52%
Криминал	3	24%	2	24%	3	40%	3	42%
Порастот на цените, инфлација	2	26%	4	18%	4	16%	4	7%
Здравствен систем	4	21%	5	18%	5	4%	5	5%
Пензии	7	14%	7	12%	6	4%	6	3%
Образовен систем	10	9%	9	9%	7	4%	7	3%
Друго	15	2%	15	1%	8	3%	8	3%
Тероризам	8	10%	8	12%	9	3%	10	2%
Оданоучувањето	9	9%	10	8%	10	3%	11	2%
Имиграција	6	15%	6	15%	11	2%	9	2%
Станбено прашање	11	8%	11	8%	12	2%	12	1%
Одбрана / Надворешни работи	14	2%	14	2%	13	2%	15	1%
Заштита на животната средина	12	7%	12	7%	14	1%	13	1%
Прашања поверзани со енергијата	13	4%	13	4%	15	1%	14	1%
Не знае	16	1%	16	1%	16	0%	16	0%

Главната разлика помеѓу динамиката на промените во перцепцијата на јавноста на проблемите во земјава и во земјите на ЕУ27 помеѓу двата Евробарометра претставува фактот што рангот на проблемите во земјава останува непроменет до осмиот рангиран проблем. Оваа статичност во рангирањето на проблемите произлегува од фактот што во земјава околу 85% од вкупната варијанса на проблемите е фокусирана на четирите прворангирани проблеми (на овие 4 проблеми се сконцентрирани 168% одговори од максималните можни 200%³ одговори). Овој ефект на статичност во рангот на проблемите создава ефект на убеденост кај јавноста дека за главните проблеми во земјава не постои ефикасно средство за нивно решавање. За разлика од тоа, во земјите на ЕУ27 90% од варијансата на проблемите опфаќа десетина проблеми кои од истражување до истражување го менуваат рангот затоа што во јавноста не се доживува ни еден проблем со “статус” на проблем кој не може да биде решен.

³ Бидејќи на ова прашање анкетираниите можат да изберат 2 одговори, вкупната максимална сума на одговорите изнесува 200%.

2. Правецот на земјата и доверба во институциите

Перцепцијата на граѓаните во која насока се движи земјата и нивото на довербата во институциите заедно го одредуваат вкупниот капацитет на јавноста за нивото на толеранција на фрустрациите одредени од забавеното темпо на напредување на земјата во приближувањето кон ЕУ.

2.1 Правецот на земјата

• Поброен е делот во домашната јавноста кај кој преовладува оценката дека земјата се движи во правилна насока во однос на резигнираните кои оценуваат дека земјата се движи во погрешна насока

Во домашната јавност побројни се оние оценуваат дека земјата се движи во правилна насока (38%). Наспроти нив, секој трет анкетирани граѓанин смета дека земјата оди во погрешна насока (33%). Секој четврти е во дилема во однос на тоа прашање и спонтано изјавил дека правецот во кој се движи земјата ниту е во правилна ниту е во погрешна насока.

Резултатите од истражувањето покажуваат дека во ЕУ27 во просек за 7% е поголем бројот на резигнираните кои сметаат дека нивната земја оди во погрешна насока (41%) во однос на 34% анкетирани кои оцениле нивната земја се движи во правилна насока. Секој петти граѓанин на ЕУ е во дилема во каква насока се движи неговата земја и спонтано изјавува дека земјата не се движи ниту во правилна ниту во погрешна насока.

Кога податоците ќе се согледаат на ранг листа каде што земјите се рангирани според бројот на граѓани кои оцениле дека нивната земја се движи во правилна насока, се гледа дека во рамките на ЕУ27 постојат големи варијации во резултатите кои ги рефлектираат разликите во перцепцијата на граѓаните на моменталната ситуација во секоја земја поединечно.

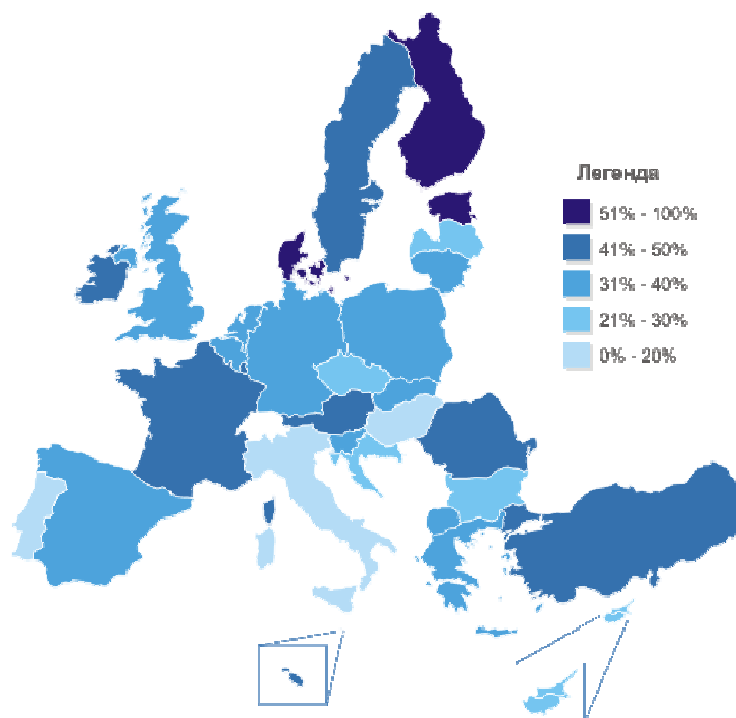
Дијаграмот на резултатите од најновиот Евробарометар покажува дека во најголем број граѓаните во Данска (59%) оцениле дека нивната земја оди во правилна насока. Следуваат Естонија (56%) и Финска (51%), каде над половината граѓани оценуваат дека нивната земја се движи во правилна насока. Близу половината од анкетираниите оценуваат дека земјата се движи во правилна насока во Луксембург, Малта и Турција (48%) и Ирска (47%). Сосема на дното на оваа ранг-листа се наоѓаат земјите каде помалку од 20% од анкетираниите оцениле дека нивната земја оди во правилна насока: Португалија (19%), Италија (16%) и Унгарија (12%) се земјите каде бројот на оптимистите е изразито мал. Во овие земји бројот на резигнирани е неколкукратно поголем. Во Унгарија 66% сметаат дека земјата оди во погрешна насока, 52% така мислат во Италија и 44% во Португалија.

Прашање: Q47.1. Во овој момент, дали би рекле дека, општо земено работите одат во правилна насока или во погрешна насока во...?

Опција: (НАШАТА ЗЕМЈА)

Одговори: Правилна насока

	DK	59%
	EE	56%
	FI	51%
	LU	48%
	MT	48%
	IE	47%
	SE	44%
	RO	44%
	AT	43%
	FR	42%
	DE	39%
	ES	39%
	LT	39%
	NL	37%
	EL	35%
	SI	35%
	EU27	34%
	SK	34%
	UK	32%
	BE	31%
	PL	31%
	CZ	29%
	LV	26%
	BG	25%
	CY*	22%
	PT	19%
	IT	16%
	HU	12%
* CY, 10% = 22%		
	TR	48%
	FM	38%
	HR	30%

И покрај овие варијации, ако ги анализираме компонентите на просекот на ЕУ27 на неговите составни делови, кои го сочинуваат просекот на земјите од ЕУ15 или „старите земји-членки“ и НМС12 или „новите земји-членки“, се гледа дека се работи за слична тенденција во перцепцијата дека земјата оди во правилна насока и кај „старите“ (35%) и кај „новите“ членки (32%), што е близу општиот просек на ЕУ27. Овие резултати покажуваат дека општото расположение во јавноста на ЕУ27 е одредено од фактори кои се однесуваат на заедничките проблеми на Унијата, но и од специфични проблеми на секоја земја поединечно.

Во останатите две земји кандидатки Турција и Хрватска за членство во ЕУ, резултатите отсликуваат сосема различна општествена клима. Во Турција ентузијастите се побројни за 11% во однос на резигнираните (48%:37%). Во

Хрватска, спротивно на тоа, 30% оценуваат дека нивната земја оди во правилна насока а 43% сметаат дека оди во погрешна насока.

Анализата на вкрстените резултати од истражувањето спроведено во земјава покажува дека постои висока поврзаност помеѓу оценката за насоката во која се движат работите во земјата и европските перспективи. Од граѓаните кои изразуваат доверба во ЕУ значително повеќе оценуваат дека земјата оди во правилна насока (45%) од оние кои немаат доверба во ЕУ а кои исто така оценуваат дека земјата оди во добра насока (29%). Дека проевропската ориентација е снажен фактор кој има влијание на оценките во каква насока се движи земјата, покажуваат и следните податоци кои на конкретен начин се асоцирани со прашањата за интеграцијата на земјата во Унијата. Помеѓу оние кои оцениле дека зачленувањето во ЕУ е добра работа, 42% оценуваат дека земјата оди во правилна насока, а помеѓу оние кои оцениле дека зачленувањето во ЕУ е лоша работа, значително помалку се определиле за одговорот дека земјата иде во правилна насока (31%). Исто така, оние кои очекуваат бенефит од членството во Унијата, 42% оцениле дека земјата оди во правилна насока, наспроти скоро двојно помалку од оние кои не очекуваат бенефит од членството во Унијата. Освен овие прагматични мотиви поврзани со зачленувањето на земјата во ЕУ, врз перцепцијата на тоа во каква насока се движи земјата имаат влијание и имиџот на ЕУ и како граѓаните на земјава гледаат на иднината на ЕУ. Позитивниот имиџ на ЕУ во поголема мера одредува прифаќање на ставот дека земјата оди во правилна насока (43%), како и оптимизмот поврзан со иднината на Унијата (40%), отколку негативниот имиџ на ЕУ кој во значително помала мера влијае на преференцијата на одговорот дека земјата оди во правилна насока (31%). Целиот овој спектар на фактори на недвосмислен начин покажува дека сите проевропски перспективи се фузионираат во еден генерален фактор на конзистентна поддршка на процесот на интеграција на земјата во ЕУ, кој и во иднина ќе има влијание на оштото расположение во јавноста на земјата.

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност мажите во поголем број оценуваат дека земјата оди во правилна насока (42%) отколку жените (35%). Резултатите од истражувањето покажуваат дека бројот на оние кои сметаат дека земјата оди во правилна насока е во близина на просекот во државата кај помладите (36%) и средовечните граѓани (37%), а над просекот во државата дека земјата оди во правилна насока единствено сметаат повозрасните на возраст над 55 години (43%).

Помеѓу анкетираниите со понизок степен на образование, 31% сметаат дека земјата иде во правилна насока. Бројот на оние кои се определуваат за оваа опција се зголемува со степенот на образование, кај оние со средно 41% и кај оние со повисоко образование 45%.

Според професионалната припадност најголеми ентузијастички се самовработените од кои 49% оцениле дека земјата се движи во правилна насока, потоа менаџерите 48%, потпросечен резултат се среќава кај невработените и домаќинките (32%).

Значаен наод од истражувањето претставува фактот дека за оценката правилна насока се определила над половината од опиниен лидерите (52%), во однос на оние кои не партиципираат активно во формирање на јавното мислење (29%). Овој факт покажува дека во вкупната општествена динамика и секојдневна комуникација активно ќе биде стимулиран процесот на формирање

на ставовите во насока поткрепување на оценката дека земјата оди во правилна насока. И на крај, главните поддржувачи на гледиштето дека земјата оди во правилна насока се лоцирани помеѓу граѓаните кои себе се самоидентификуваат на политичката десница (56%). Кај припадниците на политичката левица оценката дека земјата оди во правилна насока (33%) е значително помалку присутна и е под просечниот резултат во земјата.

2.2 Доверба во институциите

Довербата на граѓаните во институциите е фактор кој влијае на ефикасноста и квалитетот на спроведување на реформските процеси во земјата кои се витален услов за успешно одвивање на процесот на интеграција на земјата во ЕУ.

2.2.1 Доверба во Владата

- **Националните влади ширум Европа ја губат поддршката на граѓаните**

Поддршката на Владата од страна на граѓаните на поранешна југословенска Република Македонија се намалила за 4% помеѓу двете истражувања на Евробарометарот. Во претходното истражување Владата ја поддржуваа 40% граѓани а во последното истражување ја поддржуваат 36% граѓани. Кај останатите две кандидатки за членство во ЕУ, 8% граѓани на Турција изгубиле доверба во нивната национална влада, а во Хрватска владата има за два бода поголема поддршка во однос на претходното истражување.

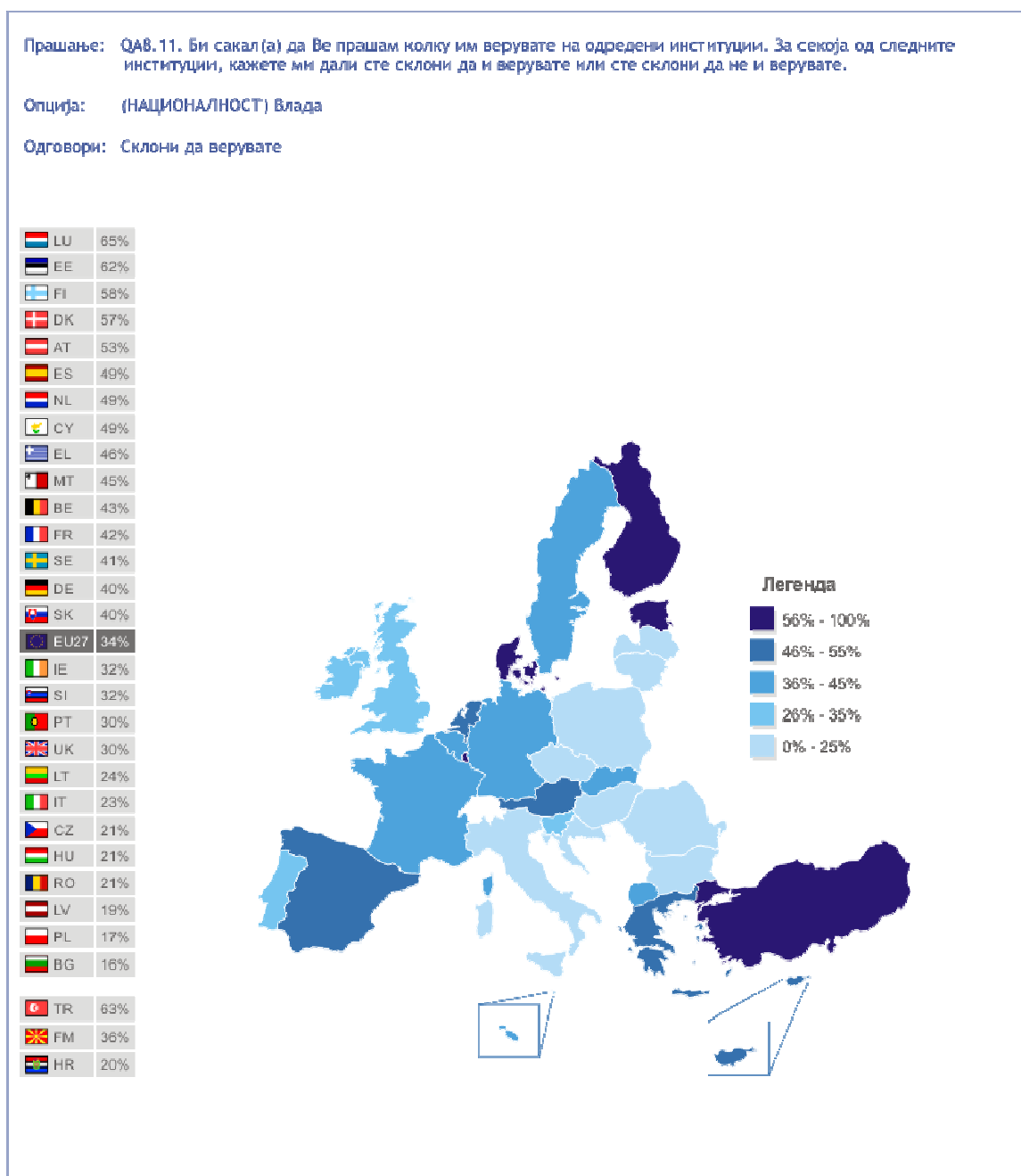
Прашање: QA 8.11 Би сакал(а) да Ве прашам колку им верувате на одредени институции. За секоја од следните институции, кажете ми дали сте склони да и верувате или сте склони да не и верувате:

	EU27		FM		HR		TR	
QA 8.11 Владата	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 лето 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007
Склони да верувате	34%	41%	36%	40%	20%	18%	63%	71%
Склони да не верувате	59%	53%	56%	52%	75%	78%	30%	25%
Не знае	7%	6%	8%	8%	5%	4%	7%	4%

Во државите-членки на ЕУ27 во просек довербата во националните влади се намалила за 7 бодови и од 41% просечна доверба во националните влади, сега ги поддржува секој трет граѓанин на Унијата (34%).

Слоевитата анализа покажува дека владите во ЕУ15 имале поголема поддршка кај граѓаните 45% пролетта 2007г., која во есенскиот Евробарометар

се намалила за 7 бодови и сега поддршката изнесува 38%. Но, и покрај тој “губиток” во рамките на ЕУ15, владите во „новите земји членки“- НМС12 се поддржувани од значително помалку граѓани. Владите на НМС12 пролетта 2007 година во просек ги поддржувале 23% граѓани, а есента 2007 просечната поддршка на владите на НМС12 се намалила за 2 бода и сега изнесува 21%. Резултатите покажуваат дека владите на “новите” членки на Унијата се изложени на поголем притисок на јавноста од владите на “старите” членки на Унијата.

Рангирањето на земјите според бројот на граѓаните кои имаат доверба во своите влади покажува дека во ЕУ27 5 национални влади се поддржани од страна на мнозинството свои граѓани. Есента 2007 година владата на

Луксембург ја поддржуваат 65% граѓани, владата на Естонија ја поддржуваат 62% нејзини граѓани, Финската влада 58%, Данската влада 57% и Австриската влада 53%. Наспроти тоа, во 7 земји на ЕУ националните влади се поддржани од страна на помалку од 25% граѓани на тие земји. На владата на Литванија доверба и изразуваат 24% граѓани, потоа следува владата на Италија која има поддршка од страна на 23% нејзини граѓани. Владите на Чешката Република и Романија се поддржани од 21% граѓани. Владата на Латвија ја поддржуваат 19%, на Полска 17%, а најмала поддршка од страна на граѓаните има владата во Бугарија 16%.

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност поддршката Владата во поголема мерка ја изгубила помеѓу жените отколку помеѓу мажите. Во претходното истражување 38% од жените изразиле доверба а во последното 33%. Помеѓу мажите намалувањето на довербата во Владата е помало (41:39%). Динамиката на промените во довербата на Владата според полот на анкетираниите покажува дека се зголемува разликата помеѓу мажите и жените од 3% на 6% во правец на поголема поддршка на Владата од страна на мажите.

Според возраста на анкетираниите, поддршката на Владата се намалила кај сите возрасни категории освен кај повозрасните граѓани на возраст над 55 години кај кои поддршката се зголемила за 3%. Најмногу довербата во Владата се намалила кај најмладите на возраст од 15 до 24 години за 13%. Овие наоди упатуваат на заклучок дека помеѓу двата Евробарометри присутен е тренд на опаѓање на поддршката на Владата помеѓу помладиот дел од популацијата во земјата.

Според социјалниот статус на анкетираниите, поддршката на Владата се зголемува помеѓу помалубројните општествени слоеви. Кај самовработените за 4% (31%:35%), помеѓу менаџерите довербата се зголемила за 3% (43%: 46%), службениците за 9% (37%:46%). Единствен поброен слој кај кој се зголемила довербата во Владата се пензионерите помеѓу кои довербата во Владата се зголемила за 3% (45% :48%). Довербата кај мануелните работници останала непроменета (43%). Најзначаен пад на довербата во Владата помеѓу двете истражувања има помеѓу студентите и учениците 24% (48% : 24%), помеѓу домаќинките довербата се намалила за 9% (34% :25%) а помеѓу многубројниот слој на невработени лица довербата се намалила за 4% (36% :32%).

На политичкиот спектар, на страната на политичката левица довербата во Владата останала непроменета (31%) во политичкиот центар довербата се намалила за 4% (40% : 36%), исто така има пад и кај политичката десница за 3% (60% :57%).

Од аспект на евроинтеграциските процеси значаен е податокот дека помеѓу многубројниот сегмент од популацијата која изразува доверба во Европската Унија, Владата има изгубено 7% доверба (51% :44%) а се зголемила довербата во Владата во помалубројниот слој граѓани кои немаат доверба во ЕУ за 5% (19%:24%). Но, и покрај овие промени, околу 80% од поддршката на Владата доаѓа од граѓаните кои имаат доверба во ЕУ, а околу 15% од вкупната поддршка на Владата доаѓа од граѓаните кои немаат доверба во ЕУ. Овие релации покажуваат дека проевропската ориентација на Владата одредува значајна поддршка на основниот курс на земјата за интеграција во Европската Унија.

2.2.2 Доверба во Парламентот

- Две третини од граѓаните во земјата немаат доверба во Парламентот

Секој десетти граѓанин во земјата ја изгубил довербата во Парламентот во однос на претходното истражување. Довербата во Парламентот во земјата помеѓу двете истражувања се намалила за 9% (32% : 23%). Во периодот помеѓу двете истражувања (јуни – септември 2007 година) покачувањето на тензиите помеѓу опозиционите и владејачките парламентарни групи во септември кулминираа со инциденти во Парламентот. Ваквиот развој на настаните во Парламентот придонесе довербата на граѓаните во Парламентот да се намали.

Податоците од истражувањето покажуваат дека довербата на граѓаните во останатите две земји кандидатки за членство во Унијата имаат различен став кон ова прашање.

Прашање: QA 8.12 Би сакал(а) да Ве прашам колку им верувате на одредени институции. За секоја од следните институции, кажете ми дали сте склони да и верувате или сте склони да не и верувате:

QA 8.12 Парламентот	EU27		FM		HR		TR	
	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007
Склони да верувате	35%	43%	23%	32%	20%	19%	64%	74%
Склони да не верувате	56%	50%	68%	61%	75%	77%	28%	22%
Не знае	9%	7%	9%	7%	5%	4%	8%	4%

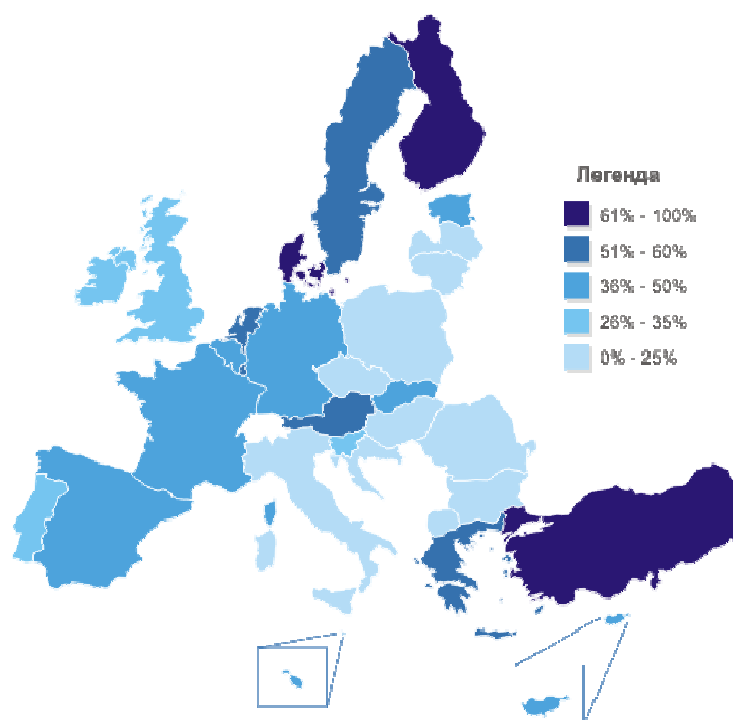
Големо мнозинство на граѓаните во Турција изразуваат доверба во нивниот парламент и покрај намалувањето од 74% пролетта на 64% есента 2007 година. Во Хрватска нивото на доверба на граѓаните во нивниот национален парламент не се променила и останала на ниско ниво, како и во претходното истражување кога 19% граѓани изразиле доверба а во последното истражување доверба изразиле 20%.

Прашање: Q48.12. Би сакал(а) да Ве прашам колку им верувате на одредени институции. За секоја од следните институции, кажете ми дали сте склони да и верувате или сте склони да не и верувате.

Опција: (НАЦИОНАЛНОСТ) Парламент

Одговори: Склони да верувате

 DK	74%
 FI	65%
 SE	57%
 LU	56%
 NL	54%
 AT	54%
 EL	52%
 BE	49%
 CY	49%
 ES	47%
 EE	46%
 MT	42%
 DE	41%
 FR	40%
 SK	37%
 EU27	35%
 PT	34%
 UK	34%
 IE	33%
 SI	31%
 IT	25%
 HU	21%
 RO	18%
 CZ	16%
 LV	16%
 LT	13%
 BG	11%
 PL	10%
 TR	64%
 FM	23%
 HR	20%

Во рамките на ЕУ 27 граѓаните имаат различни ставови кон парламентите на своите земји. Во рамките на “старите членки” од ЕУ15, нивото на довербата во националните парламенти е повисоко во однос на просекот на “новите” 12 членки на Унијата. Во земјите на ЕУ15 просекот на довербата во националните парламенти пролетта 2007 изнесувал 50% и значајно се намалил есента 2007 на 40%, но, и покрај тоа, во ЕУ15 во просек двојно повеќе граѓани изразуваат доверба на парламентите на своите земји во однос на “новите” 12 членки каде и онака ниското ниво на доверба од 20% се намалило на 16%.

3. Како јавноста го доживува односот на ЕУ кон земјата

Важен фактор кој го одредува доживувањето на граѓаните на односот на ЕУ кон земјата претставува свесноста на граѓаните за тоа дали ЕУ соодветно ги зема предвид интересите на земјата. Од друга страна, подобро познавање на европската политичката реалност на граѓаните им овозможува пообјективно да ги проценуваат ставовите на ЕУ кон земјата.

3.1 Да ли јавноста и верува на ЕУ?

- **Поголем дел од јавноста во земјите кандидатки за членство во ЕУ смета дека Унијата несоодветно ги зема предвид интересите на нивните земји**

Перцепцијата на јавноста на односот на Европската Унија кон интересите на земјите кандидатки за членство во Унијата влијае на генералниот став на јавноста за реална поддршка на граѓаните на процесот на интеграција на земјата во ЕУ. Споредбата на резултатите од минатите два Евробарометра покажува дека граѓаните во поранешна југословенска Република Македонија и Турција се разочарани од односот на ЕУ кон нивните аспирации за интеграција во Европската Унија.

Во домашната јавност значајно се намалил бројот на граѓаните кои оценуваа дека ЕУ соодветно ги зема предвид интересите на земјата од 54% летото 2007 на 40% есента 2007. Во Турција исто така 14% граѓани се разочарани во периодот помеѓу двата Евробарометра. Во Турција од 37% граѓани кои верувале дека ЕУ соодветно ги зема предвид интересите на нивната земја, резултат добиен во претходниот Евробарометар, се намалил на 23% во најновиот Евробарометар. Во Хрватска практично овој однос не е променет помеѓу двата Евробарометра. Резултатите покажуваат дека во Хрватска 31% верувале дека ЕУ соодветно ги зема предвид интересите на нивната земја и, практично, овој резултат не се променил (32%) во последниот Евробарометар.

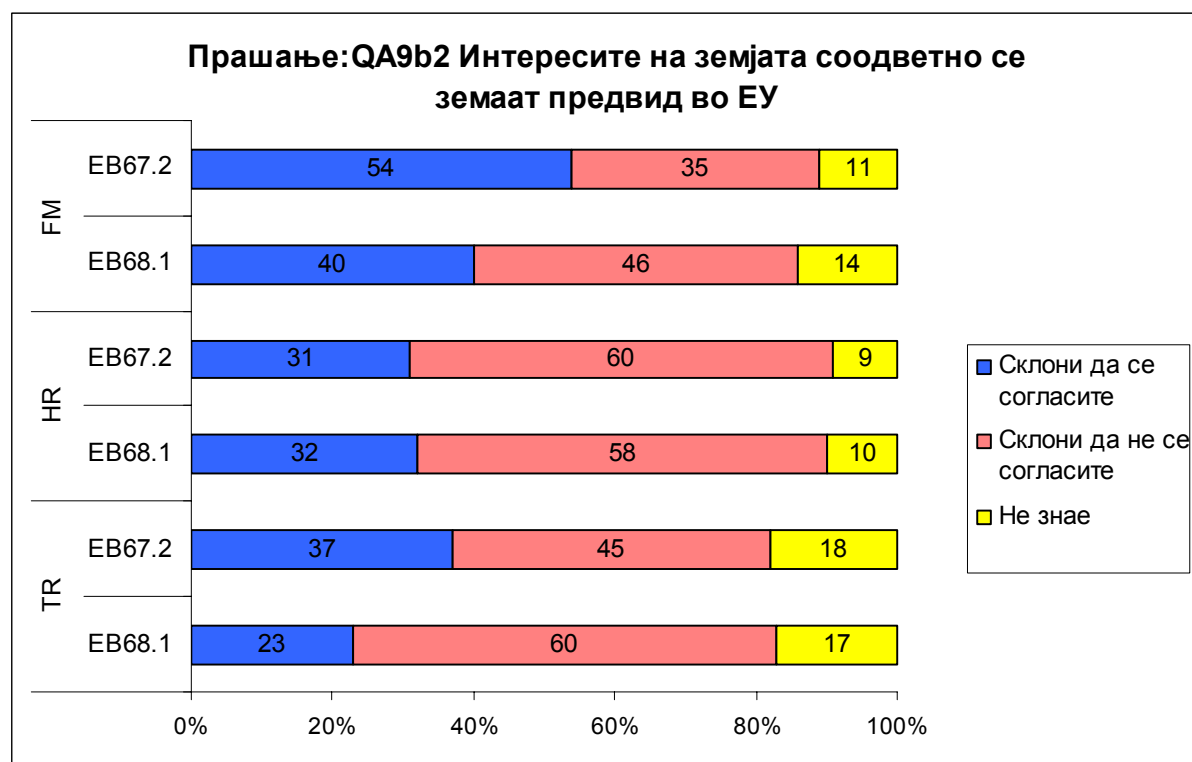
И покрај ваквата динамика во промената на расположението на јавноста во земјите кандидатки, во домашната јавност и понатаму помал е бројот на разочарани во однос на јавноста во другите две земји кандидатки, од начинот на кој Унијата ги зема предвид интересите на земјите кандидатки. Во Турција трендот на разочараност од односот на ЕУ кон оваа земја е со тенденција да опфати 2/3 од вкупната популација на земјата. Во поранешна југословенска Република Македонија бранот на разочараност е со тенденцијата да опфати половина од граѓаните во земјата.

Овие промени во расположението на јавноста ги рефлектираат вкупните импликации од бавното темпо на прогресот на поранешна југословенска Република Македонија и Турција во процесот на евроинтеграцијата.

Во земјата помеѓу двата Евробарометра врз ставовите на јавноста влијаеше атмосферата создадена со упатување политички сигнали од ЕУ до домашните политички авторитети дека наскоро не може да се очекува утврдување на датум за почнување на преговорите со ЕУ. Ваквите најави се засновуваа на оценките на институциите на ЕУ дека темпото на реформите во земјата е забавено а политичкиот дијалог помеѓу политичките партии е прекинат. Оваа атмосфера кај значителен дел од јавноста се рефлектира во

пораст на бројот на граѓаните кои со скепса гледаат на односот на ЕУ кон интересите на земјата. Овие промени во расположенијата на јавноста во земјава го одразуваат процесот на преиспитување и рedefинирање на ставовите на довербата во одредени делови од домашната јавност кон Унијата.

Пиковите во промените на ставовите на јавноста кон ЕУ покажуваат дека развојот на ставовите кон ЕУ е во фаза во која емотивните компоненти на ставот се поразвиени од когнитивните и вољевите компоненти. Во наредниот период може да се очекува постепена еволуција на конзистентноста на ставовите, вклучувајќи ја и довербата во ЕУ. Со текот на времето, процесот на формирање поконзистентни ставови кон ЕУ ќе го намалува импактот на емотивните реакции и ќе тендира кон се попрагматично и порационално гледање на ЕУ во сите нејзини аспекти.

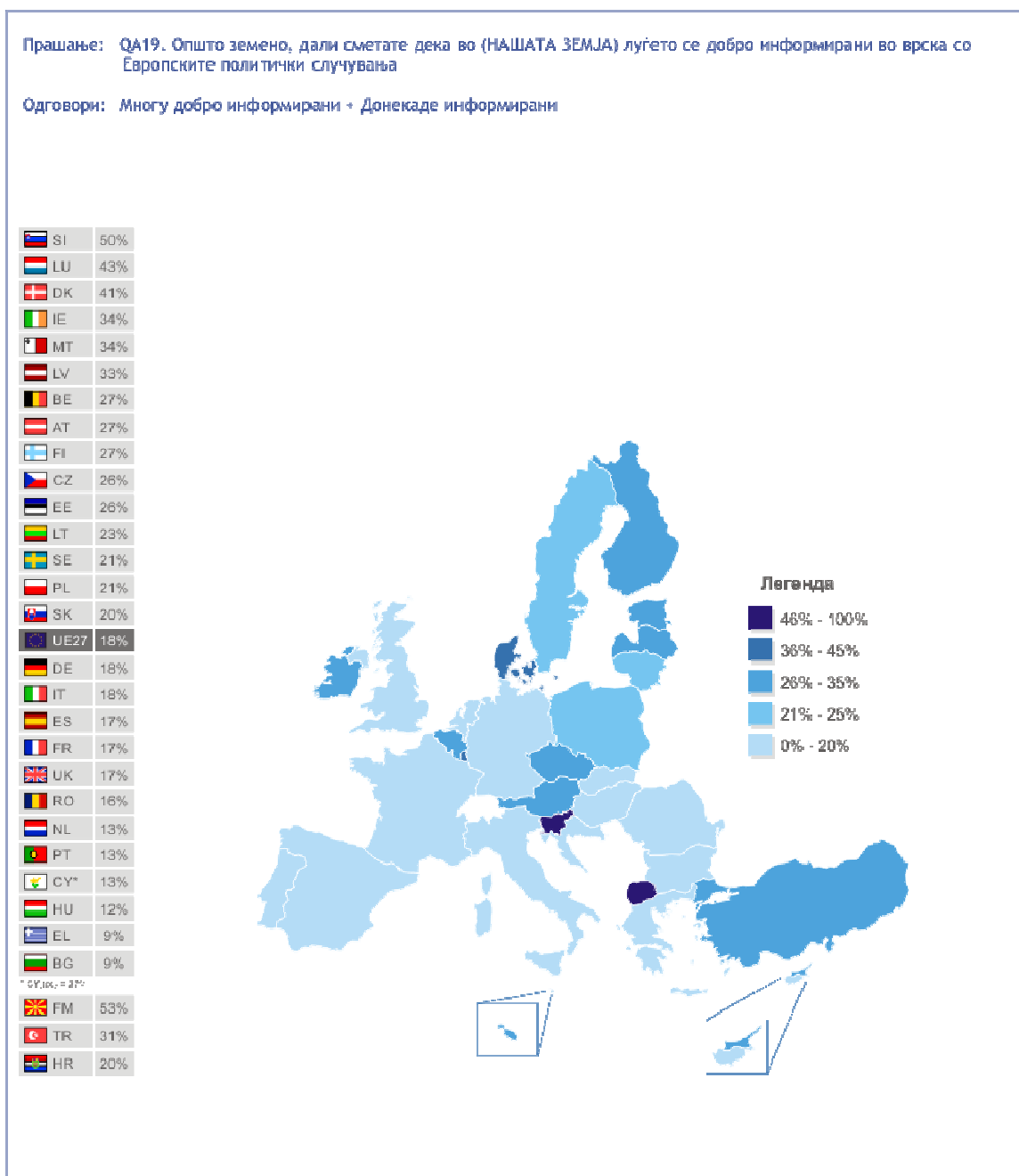

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност и мажите и жените во еднаков број ги зафатил бранот на разочарување од најавите за забавување на процесот на приближување на земјата кон ЕУ. Помеѓу мажите за 15% се намалил бројот на оние кои веруваат дека ЕУ соодветно ги зема предвид интересите на земјата, а помеѓу жените нивниот број се намалил за 13%. Во групата на најразочарани спаѓаат анкетираниите на средовечна возраст (од 40 до 54 г.) кај кои увереноста од 59% дека ЕУ соодветно ги зема предвид интересите на земјата во претходното истражување се намалило за 21% и во најновиот Евробарометар изнесува 38%. Кај анкетираниите со повисоко образование ваквото мислење се намалило за 24% а најголема е разочараноста кај граѓаните кои се самоидентификуваат на политичката левица, од кои сега 29% помалку сметаат дека ЕУ соодветно се грижи за интересите на земјата. Индикативен податок претставува намалувањето на увереноста дека ЕУ соодветно се грижи за интересите на земјата кај граѓаните кои објективно добро ја познаваат за 27%. Намалувањето

кај оваа категорија граѓани, од 67% уверени дека ЕУ соодветно се грижи за интересите на земјата на 38%, укажува дека кај дел од јавноста развиена е свесноста за тежината на проблемите кои стојат на патот на напредокот во интегрирањето со ЕУ.

3.2 Колку граѓаните ја познаваат европската реалност

- Мнозинството граѓани во поранешна југословенска Република Македонија сметаат дека граѓаните во земјата добро се информирани за политичките настани во Европа

Резултатите од последниот Евробарометар покажуваат дека во домашната јавност над половината анкетирани (53%) сметаат дека луѓето во земјата се добро информирани за политичките случувања во Европа.

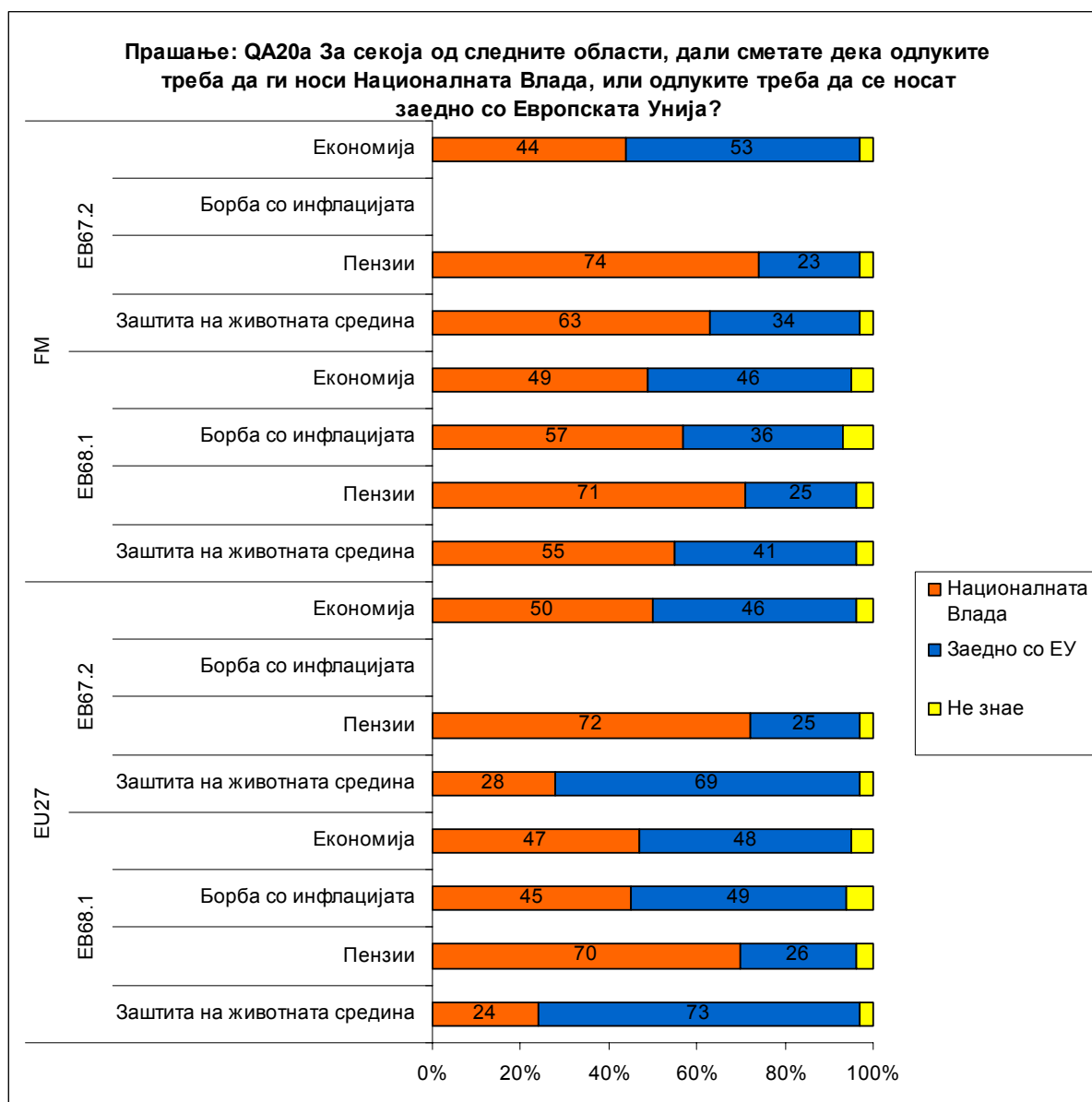
Словенија е следната земја по бројот на добро информирани за политичките случувања во Европа. Во Словенија половината од анкетираниите граѓаните (50%) сметаат дека луѓето добро ја познаваат европската политичка реалност.

Просекот во ЕУ27 опфаќа 18% од нејзината популација која е убедена дека граѓаните на Унијата добро ја познаваат европската политичка реалност.

Фактот што и во другите две земји-кандидатки увереноста за добро познавање на европската политичка реалност е над просекот во ЕУ27, во Турција скоро секој трет анкетирани тврди дека Турците добро ја познаваат европската политичка реалност, а во Хрватска 20%, укажува на тоа дека интересот за политичките случувања во Европа е дополнително стимулиран од заинтересираноста и следењето на процесот на евроинтеграција кој е во тек во овие земји. Овој зголемен интерес за политичките случувања во Европа придонесува јавноста во земјите-кандидатки со поголем сензибилитет да реагира на ставовите на ЕУ кои се однесуваат на прашањата поврзани со политиката за проширувањето на Унијата во наредниот период.

4. Перцепција на поврзаноста земјата со ЕУ

Перцепцијата на јавноста на поврзаноста во земјите со Европската Унија е одредено од тоа како, колку и во кои домени јавноста оценува дека земјата треба да гради автономна независна политика за одредени прашања а за кои прашања треба да ја ускладува политиката со ЕУ. Мотивираноста за степенот на приврзаност на граѓаните во земјите на Унијата и земјите кандидатки зависи од преовладувањето на оценките во јавноста дали ЕУ има позитивно или негативно влијание врз решавањето на одредени прашања во земјата. Овие два аспекти на доживувањето на јавноста на Унијата формираат заокружена слика за перцепцијата на јавноста за поврзаноста на земјата со ЕУ во секоја земја посебно.

4.1. Ниво на одлучувања за прашања од различни области

• **Јавноста во земјава е поделена во скоро еднаков број на оние кои сметаат дека одлуките во економијата треба да ги донесува самостојно националната влада и оние кои сметаат дека одлуките во економијата треба да се донесуваат заедно со ЕУ**

- Одлуки за економијата

Економскиот аспект на поврзаноста на земјите со Унијата е еден од најважните аспекти затоа што ефектите и ефикасноста на поврзаноста во сферата на економијата има влијание на сите останати аспекти на поврзаноста на земјите со Унијата.

Во претходниот Евробарометар мнозинството анкетирани (53%) во земјава сметаа дека за прашањата од сферата на економијата Владата на поранешна југословенска Република Македонија одлуките треба да ги носи заедно со ЕУ, а 44%⁴ сметаа дека националната влада одлуките треба да ги носи самостојно. Во најновиот Евробарометар од есента 2007 година се променило расположението во јавноста на земјава во правец на блага доминација на делот на јавноста кој смета дека одлуките за економијата треба да ги носи самостојно Владата во земјава (49%) и скоро е изедначен со делот од јавноста кој смета дека одлуките за економските прашања треба да се носат заедно со ЕУ.

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност есента 2007 мнозинството од граѓаните на возраст од 25 до 39 години (53%) смета дека одлуките за економијата Владата треба да ги донесува заедно со ЕУ, а 42% од нив дека Владата одлуките треба да ги донесува самостојно. Кај повозрасните (на возраст 55+ години) гледиштето е дијаметрално различно, 56% од повозрасните смета дека националната Влада треба одлуките да ги донесува самостојно, а 36% заедно со ЕУ.

Според професионалниот статус на анкетираниите, менаџерите во најголем број (61%), во однос на другите професии, се определуваат за опцијата одлуките за економијата Владата да ги донесува заедно со ЕУ, а 36% од нив сметаат дека Владата треба одлуките да ги донесува самостојно. Во овој модел за поделен суверенитет во сферата на економијата, мнозинството менаџери во земјава препознаваат шанса за проширување и подобрување на можностите за подобрување на бизнис-климата во земјата. Слични гледишта по ова прашање имаат и службениците: 57% се за заеднички одлуки, а 41% за самостојни одлуки. Исто така, и мнозинството самовработени (55%) се за заеднички одлуки помеѓу Владата и ЕУ, а 41% се за самостојни одлуки на Владата. Во социјалните категории кои се определени за заеднички одлуки спаѓаат и мнозинството студенти и ученици (51%), наспроти 43% од нив кои се за самостојни одлуки на Владата. Во најголем број пензионерите (59%) и мануелните работници (58%) се за самостојни одлуки на Владата во економијата, а помалиот број од нив се за заеднички одлуки со ЕУ: 38% пензионерите и 37% мануелните работници.

Анкетираниите кои се самоидентификуваат на политичката левица во поголем број се определуваат за опцијата носење на одлуки во економијата

---

⁴ Процентите до 100% се однесуваат на одговорите “не знам “

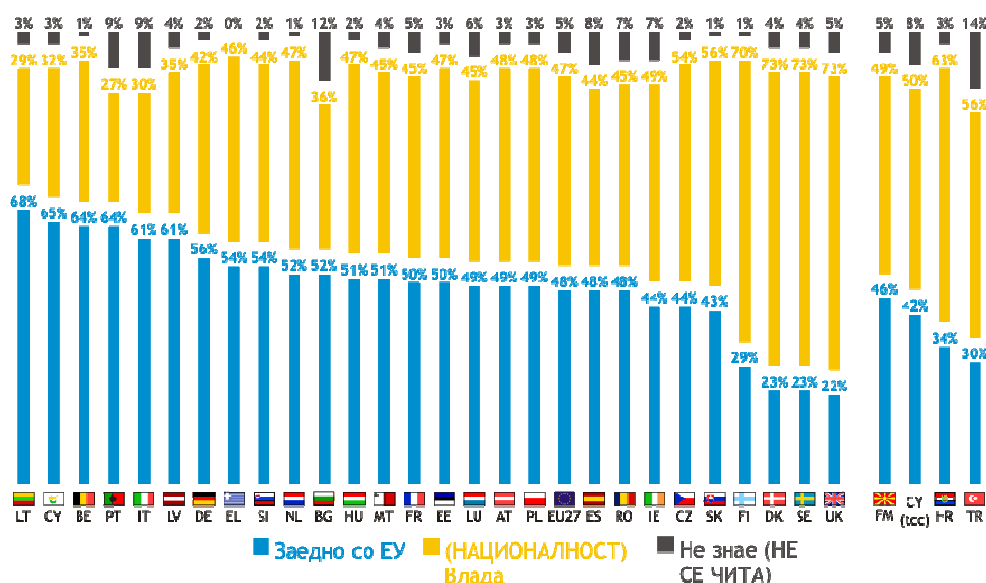
заедно со ЕУ, а во значително помал број се за опцијата самостојно донесување на одлуките од страна на Владата. Во политичкиот центар во однос на ова прашање се поделени на 48% кои се за донесување заеднички одлуки и 49% кои се за самостојни одлуки на Владата. Припадниците на политичката десница кои ја поддржуваат актуелната влада во земјата, во поголем број ја поддржуваат опцијата самостојни одлуки на Владата (52%), но и, блиску на тоа, во значителен број сметаат дека одлуките треба да се донесуваат заедно со ЕУ(48%).

Довербата и познавањето на анкетираниите на ЕУ има влијание во определбата на концептот за неподелен економски суверенитет на земјата или приклучување на моделот за координација на економските прашања со ЕУ. Мнозинството од оние што имаат доверба во ЕУ се определуваат за донесување одлуки во координација со Унијата (51%), а 45 % се за самостојни одлуки на Владата. Уште понагласена е разликата во определбите кај анкетираниите кои немаат доверба во ЕУ, 51% од нив се за самостојни одлуки, а 34% за координација во донесувањето на одлуките со ЕУ. Оние што објективно лошо ја познаваат ЕУ во поголем број (48%) се определуваат за самостојни а 41% за донесување одлуки во координација со ЕУ. Мнозинството од анкетираниите кои објективно добро ја познаваат ЕУ се определуваат за координација(54%), а 46% од нив за самостојност во одлуките кои се донесуваат во сферата на економијата. Скепсата за прифаќање на моделот за донесување одлуки за економијата во договор со Унијата изразена е кај граѓаните кои имаат негативна претстава и недоволно познавање на ЕУ. Развиената проевропска ориентација стимулира генерално изразена доверба и поконзистентен став кон различни аспекти во односот кон Европската Унија во целост.

Во останатите две земји кандидатки се зголемува бројот на граѓани кои сметаат дека нивните влади треба самостојно да одлучуваат за прашања од економијата. Во Турција, од 45% граѓани кои се за самостојни одлуки пролетта 2007, се зголемил на 56% есента 2007. Ваков тренд е забележан и во Хрватска (54% пролетта : 63% есента 2007).

Прашање: Q420a.20. За секоја од следните области, дали сметате дека одлуките треба да ги носи (НАЦИОНАЛНОСТ) Влада, или одлуките треба да се носат заедно со Европската Унија?

Опција: Економија

Во рамките на ЕУ27 постои баланс помеѓу оние граѓани коишто се определуваат за опцијата националните влади на земјите во Унијата самостојно да ги донесуваат одлуките (47%) наспроти идентичниот број (48%) на оние кои сметаат дека одлуките за економијата земјите треба да ги донесуваат заедно со ЕУ. Во рамките на Унијата, во земјите на “старите членки” од ЕУ15 исто така постои баланс помеѓу оние кои се за самостојни одлуки на нивните влади (47%) и оние кои се за координирани одлуки со ЕУ (48%). Сликата кај “новите членки”-НМС12 е нешто поразлична: (46%) се за донесување самостојни одлуки а (49%) се за координација на одлуките.

Во ЕУ27 во најголем број (над 60%) се определуваат за координирани одлуки во економијата со ЕУ во: Литванија (68%), Република Кипар (65%), Белгија и Португалија (64%), Италија и Латвија (61%). Најмалку за оваа опција, под (30%) анкетирани граѓани, се определуваат во: Финска (29%), Данска и Шведска (23%) и во Обединетото Кралство (22%).

- мерки за борба против инфлацијата

Прашањето за борба со инфлацијата за првпат им се поставува на граѓаните во Евробарометарот. Резултатите од истражувањето покажуваат дека 57% од анкетираниите во земјава сметаат дека во оваа сфера Владата во земјава треба самостојно да донесува мерки за борба против инфлацијата а 36% дека за тие проблеми Владата треба да се да се координира со ЕУ. Многу слична структура имаат и одговорите во останатите две земји-кандидатки. Во Хрватска 56% самостојно наспроти 39% во координација со ЕУ, а во Турција 57% самостојно наспроти 29% во координација со ЕУ.

Просечните резултати во рамките на ЕУ27 покажуваат дека граѓаните во тие земји сметаат дека мерките за борба против инфлацијата владите во земјите на Унијата треба да ги донесуваат во договор со Европската Унија (49%), а (45%) се определиле за опцијата дека за мерките за борба против корупцијата треба да донесуваат одлуки националните влади самостојно.

-одлуки за пензиите

Јавноста и во рамките на земјите на ЕУ27 и во земјите-кандидатки во голем број смета дека прашањето на пензиите е прашање кое треба да се решава во рамки на надлежностите на националните влади. Оваа определба не само што има слична структура и опфаќа големо мнозинство од анкетираниите каде што е спроведен Евробарометарот туку е и стабилно. Имено, во ЕУ27 пролетта 2007 година, 72% анкетирани во просек се определиле дека за прашањата поврзани со пензиите треба самостојно да решаваат националните влади а 25% дека тие прашања треба да се носат заедно со ЕУ. Есента 2007 година, во земјите на ЕУ на истото прашање 70% одговориле самостојно владите а 26% во договор со ЕУ.

Во земјава, во претходниот Евробарометар 74% анкетирани се изјасниле дека за пензиите треба да решава самостојно владата а 23% дека одлуките за тие прашања треба да се донесуваат во договор со ЕУ. Во есенскиот Евробарометар на истото прашање 71% одговориле самостојно Владата а 25% во договор со ЕУ.

-одлуки за заштита на животната средина

Сфаќањата за заштитата на животната средина битно се разликуваат во земјите на ЕУ и земјите кандидатки за членство во ЕУ. Додека големо мнозинство граѓани во земјите на ЕУ27 смета дека одлуките за заштита на животната околина не е прашање само на земјите поединечно туку овој проблем е од глобален карактер, заради што и пристапот кон негово решавање претпоставува координација на повисоко ниво на организација. Ваквата свест на граѓаните во Унијата се рефлектира и во одговорите на ова прашање во Евробарометарот.

Во ЕУ27 во претходниот, пролетен Евробарометар 69% од анкетираниите одговориле дека националните влади прашањата поврзани со заштитата на животната средина треба да ги ускладуваат со Европската Унија. Во далеку помал број случаи, во просек (28%), анкетираниите во земјите на ЕУ27 сметаат дека во овој домен националните влади треба самостојно да донесуваат одлуки. Значаен за ова прашање е и фактот што и “во старите членки” од ЕУ15 и во рамки на групата на “новите членки”-НМС12, добиените одговори се со слична структура. Во пролетниот Евробарометар 71% во ЕУ15 се за заеднички пристап во заштитата на животната средина, а иако во НМС12 10% помалку одговориле така (64%), сепак, мнозинството во тие земји во просек го преферира моделот за заеднички пристап во рамките на Унијата кога се работи за заштита на животната средина. Во есенскиот, најнов Евробарометар и кај едните и кај другите се зголемува бројот на оние кои се за координиран пристап во заштитата на животната средина. Во ЕУ15, 74% одговориле дека заштитата на животната средина треба да се спроведува во договор со Унијата а 67% вакви одговори дале анкетираниите во земјите на НМС12.

Во трите земји-кандидатки мнозинството анкетирани и во двата последни Евробарометри се определиле за опцијата дека националните влади треба

самостојно да донесуваат одлуки во доменот на заштитата на животната средина. Ваквата структура на одговори се должи на фактот што јавноста во овие земји се уште не може да идентификува можности за решавање на овој проблем на повисоко ниво на организација и пристап во решавање на еколошките проблеми во земјите кандидатки. Во пролетниот Евробарометар мнозинството на јавноста во земјите кандидатки оценува дека националните влади треба самостојно да се грижат за заштита на животната средина. Мнозинството анкетирани и во јавноста на поранешна југословенска Република Македонија (63%) и во хрватската (52%) и во турската (53%), заштитата на животната средина ја сметаат за исклучива надлежност на нивните национални влади. Резултатите од најновиот Евробарометар покажуваат дека во земјава 8% помалку анкетирани сметаат дека Владата треба да се грижи за заштита на животната средина (55%) а се зголемил бројот на оние кои сметаат дека за ова прашање треба да се носат одлуки во договор со ЕУ од 34% на 41%. За разлика од таквата промена кај домашната јавност, во Хрватска и во Турција бројот на оние кои сметаат дека заштитата на животната средина е во надлежност на Владата на тие земји се зголемил и сега е изедначен на 57% и во двете земји.

4.2 Позитивно или негативно влијание на ЕУ врз социо-економската реалност во земјата

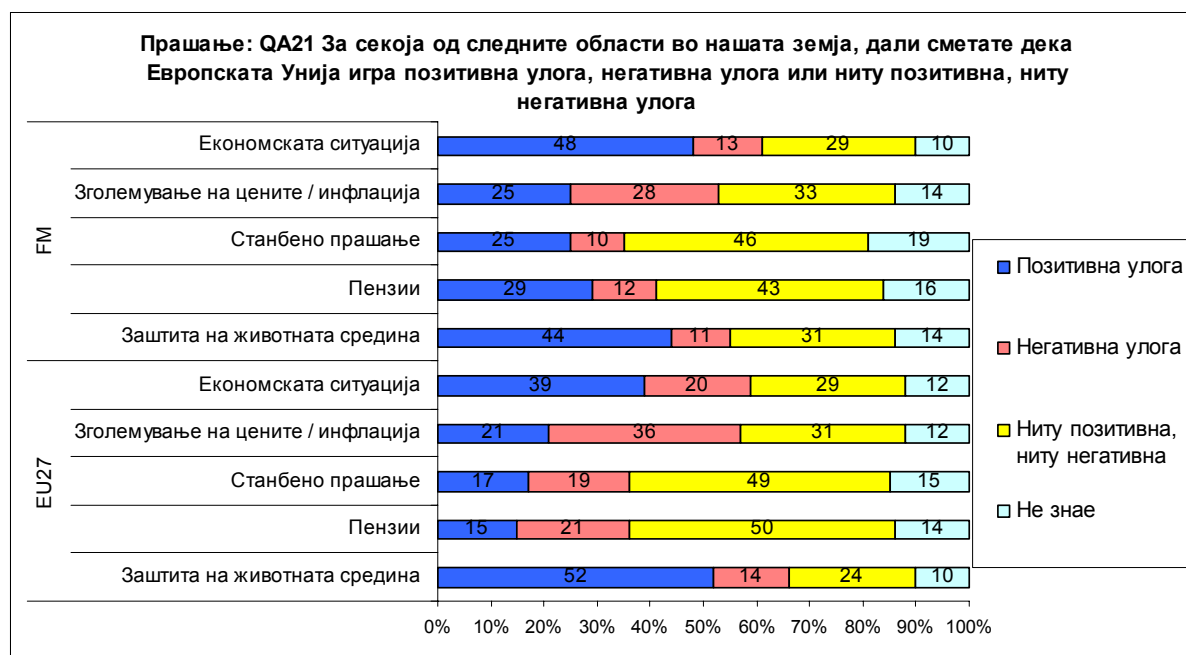
• **Половина од јавноста во земјава оценува дека ЕУ има позитивно влијание на домашната економија, според граѓаните најмало е позитивното влијание на Унијата врз стамбеното прашање и порастот на цените и инфлацијата**

Јавноста во земјава во просек за поставените прашања кои се предмет на оваа анализа во врска со: економската ситуација, зголемувањето на цените и инфлацијата, стамбеното прашање, пензиите и заштитата на животната средина, одговорила дека ЕУ има позитивно влијание (34%), а нешто повеќе дека нема влијание врз овие прашања (36%). Најмалку од нив сметаат дека ЕУ има негативно влијание врз овие прашања (15%) и во ист толкав број не знаеле да одговорат на овие прашања (15%).

Скоро половината анкетирани граѓани во земјата сметаат дека ЕУ има позитивно влијание врз економската ситуација во земјата (48%), 29% сметаат дека нема никакво влијание (ни позитивно ни негативно) а мал дел од анкетираниите оценуваат дека има негативно влијание (13%).

Резултатите од истражувањето покажуваат дека поголем број анкетирани во Хрватска сметаат дека ЕУ има позитивно влијание на економската ситуација (40%), во однос на таквите оценки на анкетираниите во Турција (37%).

Во земјите од ЕУ27 во просек 39% анкетирани сметаат дека Унијата има позитивно влијание на економската ситуација во нивната земја. Во “новите членки” скоро половината (49%) оценуваат дека влијанието на ЕУ врз економската ситуација во нивната земја е позитивно, а во рамките на “старите членки” од ЕУ15, 13% помалку го делат истото мислење (36%).

Заштитата на животната средина е на второ место според бројот на анкетирани во земјава кои оцениле дека ЕУ има позитивна улога во однос на ова прашање. За позитивното влијание на заштитата на животната средина од страна на Унијата се определиле 44% анкетирани, 31% сметаат дека ЕУ нема никакво влијание во овој домен, а секој десетти (11%) оценува дека ЕУ има негативно влијание. Слично како и во земјава, и анкетирани во Хрватска оцениле дека ЕУ има позитивна улога во заштитата на животната средина во нивната земја (41%), а во Турција такво мислење делат нешто помалку анкетирани граѓани (36%).

Во земјите од ЕУ27 мнозинството граѓани (52%) оценуваат дека Унијата има позитивно влијание на заштитата на животната средина во нивните земји. Овие резултати од истражувањето покажуваат дека заштитата на животната средина е прашање на кое му се посветува големо внимание во рамките на Европската Унија. Во “новите членки”, позитивното влијание на ЕУ врз заштитата на животната средина импресионира повеќе граѓани во овие земји (58%) отколку во “клубот на старите членки”, каде што половината сметаат дека ЕУ има позитивно влијание (50%).

Во јавноста на сите три кандидатки за членки во Унијата скоро двојно повеќе граѓани сметаат дека ЕУ има позитивна улога во областа на пензиите отколку што е просекот во земјите на ЕУ27. Ваквиот впечаток се формира веројатно заради имиџот на Унијата како заедница на земји во која постојат високи стандарди за заштита на социјалните права на граѓаните.

Во јавноста на поранешна југословенска Република Македонија 29% сметаат дека ЕУ има позитивно влијание во областа на пензиите, а значителен дел од анкетирани (43%) сметаат дека нема никакво влијание. Во Турција секој трет анкетирани оценува дека ЕУ има позитивно влијание во областа на пензиите (34%) а во Хрватска така сметаат 6% помалку анкетирани (28%).

Во земјите на ЕУ27 во просек 15% граѓани сметаат дека Унијата има позитивна улога во областа на прашањата поврзани со пензиите. Под 20% така оцениле и во ЕУ15 (14%) и во НМС12 (19%).

Најмал број анкетирани во земјава кои сметаат дека ЕУ има позитивна улога се однесува на проблемот со зголемувањето на цените и инфлацијата (25%) и исто толку такви одговори кои се однесуваат на станбеното прашање. Разликата помеѓу одговорите за овие две области се состои во тоа што за проблемот на зголемувањето на цените и инфлацијата, анкетираниите во најголем број одговораат дека Унијата има негативна улога (28%) во однос на останатите 4 области опфатени во оваа анализа. Ситуацијата е идентична и во рамките на земјите од ЕУ27. Во земјите од Унијата анкетираниите граѓани сметаат дека Унијата има позитивна улога врз проблемот на зголемувањето на цените и инфлацијата а 36% сметаат дека има негативна улога.

5. Медиумите и ЕУ

Перцепцијата на јавноста колку се застапени темите поврзани со Европската Унија и како е претставена Унијата во домашните медиуми претставува еден дел од вкупниот мозаик кој влијае на формирањето на сликата за расположенијата во јавноста во врска со нивото на постигнатиот прогрес во процесот на интеграцијата на земјата во ЕУ. Нивото на довербата на јавноста во медиумите е една од компонентите која го одредува степенот на влијание на медиумите врз формирањето на ставовите на јавноста кон ЕУ.

5.1 Колку темите за ЕУ се застапени во медиумите

• **Перцепцијата на застапеноста на темите за ЕУ во медиумите е дијаметрално различна во домашната јавност во однос на јавноста на земјите во ЕУ27**

Во однос на застапеноста на темите за ЕУ во медиумите, најблиски се резултатите, и во домашната јавност и во земјите на ЕУ27, кога се однесува на сегментот на јавноста кој смета дека во медиумите темите за ЕУ се доволно застапени. За 4% повеќе јавноста во земјава смета дека темите посветени на ЕУ се доволно застапени на телевизијата и радиото во однос на просекот на земјите во ЕУ27. Кога се работи за печатот, ситуацијата е обратна: за 4% повеќе во просек граѓаните во земјите на ЕУ27 сметаат дека темите за ЕУ се доволно застапени во печатените медиуми. Поизразена разлика во категоријата граѓани кои сметаат дека медиумите доволно известуваат за ЕУ се јавува во однос на мислењата за веб-сајтовите. Имено, 7% граѓани помалку во земјава во однос на граѓаните од земјите во ЕУ27, сметаат дека на веб-сајтовите има доволно информации за ЕУ.

Резултатите од најновиот Евробарометар покажуваат дека перцепцијата на застапеноста на темите за ЕУ е сосема дијаметрална кога се однесува на оценката дека во медиумите има премногу, односно премалку информации за ЕУ. Граѓаните во земјава оценуваат дека на телевизијата премногу се зборува за ЕУ (38%), додека во просек во земјите на ЕУ27 така сметаат скоро пет пати помалку граѓани (6%). Сличен е и односот кога се работи за печатот. Во домашната јавност 31% сметаат дека премногу се зборува за ЕУ а само 7% во ЕУ27. Перцепцијата за застапеноста на темите поврзани со радиото имаат иста структура, но разликата е на пониско ниво. Секој петти (22%) во земјава оценил дека на радиото премногу се зборува за ЕУ во однос на 4% такви оценки во земјите на ЕУ27.

Прашање: QC1.1-4 Општо земено, дали сметате дека во медиумите (во нашата земја) се зборува премногу, доволно или премалку за Европската Унија?

QC1.1 Телевизијата	EU27	FM	Разлика FM - EU27
Премногу	6%	38%	32%
Доволно	39%	43%	4%
Премалку	48%	13%	-35%
Не знае	7%	6%	-1%

QC1.2 Радиото	EU27	FM	Разлика FM - EU27
Премногу	4%	22%	18%
Доволно	35%	39%	4%
Премалку	46%	16%	-30%
Не знае	15%	23%	8%

QC1.3 Печатот	EU27	FM	Разлика FM - EU27
Премногу	7%	31%	24%
Доволно	45%	41%	-4%
Премалку	36%	12%	-24%
Не знае	12%	16%	4%

QC1.4 Веб сајтови	EU27	FM	Разлика FM - EU27
Премногу	4%	14%	10%
Доволно	30%	23%	-7%
Премалку	19%	5%	-14%
Не знае	47%	58%	11%

Сосема дијаметрална е сликата помеѓу категоријата на граѓани кои сметаат дека во медиумите премалку се зборува на теми за ЕУ. Податоците од последниот Евробатометар покажуваат дека во земјите на ЕУ27 присутна е “глад” за информации во однос на прашањата поврзани со ЕУ. Скоро половината граѓани на ЕУ27 сметаат дека на телевизијата премалку се зборува за ЕУ (48%) а нешто помалку кога се однесува на радиото (46%). Јавноста на поранешна југословенска Република Македонија, спротивно на тоа, во сосем мала пропорција смета дека на телевизијата за ЕУ се зборува премалку (13%) и на радиото (16%).

Во однос на печатените медиуми и веб-сајтовите, јавноста во ЕУ27 се чувствува информирана во поголем степен во однос на претходното истражување.

Во потрага за објаснување за значењата на овие разлики во перцепција на информирањето на медиумите за прашањата поврзани со ЕУ, направивме уште еден слој на компаративна анализа. Компарацијата на резултатите за домашната јавност и за перцепцијата на медиумите во останатите две земји кандидатки за членство во ЕУ, Хрватска и Турција, покажуваат дека резултатите од истражувањата во Хрватска се поблиски на просечните резултати добиени во земјите на ЕУ27. Од друга страна, резултатите во поранешна југословенска Република Македонија и Турција меѓусебно се слични. Во однос на оценката дека премногу се зборува за ЕУ на Хрватската телевизија сметаат 17% анкетирани Хрвати, наспроти 38% Турци кои така го оценуваат информирањето на својата телевизија. Идентична е и структурата на податоците кои се однесуваат на радиото: премногу се зборува за ЕУ на Хрватското радио (11%), наспроти повеќе од двојно такви одговори во Турција. За печатот оваа разлика дури е и поизразена. За тоа дека во печатот се пишува премногу сметаат 13% Хрвати и скоро трипати повеќе Турци такво мислење имаат за своите печатени медиуми (32%).

Анализата на податоците за тоа како граѓаните го перцепираат известувањето на медиумите за ЕУ во земјите кандидатки за членство во ЕУ покажува дека темпото и остварениот напредок во приближувањето на земјите-кандидатки влијае на разликите во перцепцијата на јавноста на нивото на информираноста за прашањата поврзани со ЕУ. Јавноста во Хрватска, слично како и во земјите на ЕУ27, има потреба од повеќе информации за ЕУ. За разлика од тоа јавноста и во поранешна југословенска Република Македонија и во Турција “чувствува” дека до интеграцијата во ЕУ “има да се изоди уште долг пат”, заради што значителен дел од јавноста и во двете земји е склон да оцени дека во домашните медиумите премногу се зборува за ЕУ. Ваквите одговори претставуваат и израз на специфично незадоволство на граѓаните од остварените резултати во процесот на интеграцијата на земјата со ЕУ.

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност во поголем број мажите во однос на жените се склони да оценат дека во медиумите премногу се зборува за ЕУ. Така се изјасниле 39% мажи во однос на 36% жени за телевизијата, за радијата (24% :21%), печатот (33% : 28%) и веб страниците(15% :12%). Младите на возраст од 15 до 24 години и оние што се уште се школуваат, во значително поголем број од просекот во државата сметаат дека медиумите премногу известуваат за ЕУ. Скоро половината млади (45%) сметаат дека на телевизијата премногу се зборува за ЕУ, 25% така мислат за радиото, 34% за печатот и 19% за веб страниците. Анкетираниите чие образование се уште е во тек во уште поголема пропорција така го перцепираат известувањето на медиумите за ЕУ: 52% телевизијата, 32% радиото, 42% печатот и 25% веб страниците.

Влијание на перцепцијата на медиумите имаат и ставовите кон проширувањето на ЕУ. Оние кои се против проширувањето на ЕУ и кои се против еврото и Европската Монетарна Унија (иако ги има во сосема мал број: 5% против проширувањето и 9% против еврото како единствена валута) во поголема пропорција сметаат дека има премногу информации за ЕУ во однос на оние со проевропска ориентација. Таквиот став е манифестација на нивните фрустрации и незадоволства од бавниот и напорен процес на интеграција на земјата во ЕУ.

5.2 Како медиумите ја претставуваат ЕУ на европската јавност

- **Јавноста во земјите-кандидатки повеќе е склона да оцени дека медиумите ЕУ ја претставуваат многу позитивно отколку неутрално**

Во значително поголем број јавноста во поранешна југословенска Република Македонија, споредена и со останатите две кандидатки, оценува дека медиумите во земјата ја претставуваат ЕУ во многу позитивно светло. Повеќе од половината граѓани во земјава (58%) оценуваат дека телевизијата ЕУ ја претставува во многу позитивно светло а секој трети смета дека ја претставува непристрасно (31%). Потоа следуваат печатените медиуми, за кои граѓаните во земјава сметаат дека ЕУ ја претставуваат во многу позитивно светло (49%), а 30% сметаат дека е неутрално претставена, за радијата оцениле 42% многу позитивно а 29% неутрално. На веб-сајтовите тој однос е 25% : 16%.

Во Хрватска, исто така, поголем е бројот на оние кои сметаат дека нивната телевизија ЕУ ја претставува во многу позитивно светло (48%), во однос на 28% кои сметаат дека ЕУ е неутрално и непристрасно претставена, за претставувањето на ЕУ во хрватските печатени медиуми тамошната јавност е поделена помеѓу оние кои сметаат дека ЕУ е претставена во многу позитивно светло (39%), исто колку што сметаат дека ЕУ е неутрално претставена. На хрватските радија нешто поголем број Хрвати оцениле дека е ЕУ е неутрално претставена(40%) а 37% дека е претставена во многу позитивно светло. Слично на тоа, и на веб-сајтовите во Хрватска поголем е бројот на оние кои сметаат дека ЕУ е претставена на неутрален непристрасен начин (28%) а 21% во многу позитивно светло. И јавноста во Турција смета дека телевизијата ЕУ ја претставува во идеализирана форма (30%), но и блиску на тоа дека ЕУ е неутрално претставена (28%). На турските радија, 27% од тамошната јавност смета дека ЕУ е неутрално а 25% дека е многу позитивно претставена, а во печатените медиуми во скоро подеднаков број оценуваат дека ЕУ е неутрално претставена 28%, а 27% дека се идеализира сликата за ЕУ.

Оваа серија податоци покажува дека поголем дел од јавноста во поранешна југословенска Република Македонија оценува дека сликата за ЕУ се идеализира отколку што оценила хрватската, а уште помалку турската јавност.

Прашање: QC2.1-4 Дали сметате дека медиумите (во нашата земја), ја претставуваат Европската Унија многу позитивно, неутрално или многу негативно?

QC2.1 Телевизијата	EU27	FM	Разлика FM - EU27
Многу позитивно	15%	58%	43%
Неутрално	53%	31%	-22%
Многу негативно	13%	3%	-10%
Не знае	19%	8%	-11%

QC2.2 Радиото	EU27	FM	Разлика FM - EU27
Многу позитивно	11%	42%	31%
Неутрално	51%	29%	-22%
Многу негативно	10%	4%	-6%
Не знае	28%	25%	-3%

QC2.3 Печатот	EU27	FM	Разлика FM - EU27
Многу позитивно	12%	49%	37%
Неутрално	51%	30%	-21%
Многу негативно	13%	4%	-9%
Не знае	24%	17%	-7%

QC2.4 Веб сајтови	EU27	FM	Разлика FM - EU27
Многу позитивно	6%	25%	19%
Неутрално	33%	16%	-17%
Многу негативно	6%	2%	-4%
Не знае	55%	57%	2%

Во Земјите на ЕУ27 над половината граѓани во просек оценуваат дека ЕУ во медиумите е неутрално и објективно претставена во нивните домашни медиуми. Во просек, во земјите на ЕУ27 53% анкетирани сметаат дека на телевизијата ЕУ е неутрално претставена, во радијата и печатените медиуми за обете по 51% а на веб сајтовите 33%. Неколкукратно помал број граѓани сметаат дека медиумите ЕУ ја претставуваат во многу позитивно светло: од 11% во радијата до 15% во телевизиите. Во слична пропорција е и мислењето дека ЕУ е претставена во многу негативно светло (од 10% во радијата и 13% во телевизијата и печатот).

Овие разлики во перцепцијата на аудиториумот во ЕУ27 и во земјите-кандидатки за тоа како медиумите ја претставуваат ЕУ, упатуваат на заклучок дека во фазите на приближување на земјата кон ЕУ постои чувство во јавноста дека медиумите креираат идеализирана слика за Европската Унија.

5.3 Доверба во медиумите

- Помеѓу двата Евробарометра ширум Европа довербата на граѓаните во медиумите се намалила

Во земјите на ЕУ27 довербата во електронските медиуми – телевизијата, радиото и Интернетот- во просек се намалила за 6 бодови. Резултатите од последниот Евробарометар покажуваат сличен тренд на намалување на довербата во медиумите и во поранешна југословенска Република Македонија. Резултатите од најновиот Евробарометар покажуваат дека довербата во телевизијата, радиото и печатот линерано се намалила за 7 бодови во однос на претходното истражување. Довербата во Интернетот во земјите на ЕУ27 во просек се намалила за 6 бодови а во поранешна југословенска Република Македонија за 11 бодови.

Прашање: QA8.1-4 Би сакал(а) да Ве прашам колку им верувате на одредени медиуми (во нашата земја). За секој од следните медиуми, кажете ми дали сте склони да верувате или сте склони да не верувате.

- доверба во телевизијата

Во земјите на ЕУ27 во просек довербата во телевизијата од 58% пролетта 2007г. се намалила на 52% есентта 2007 г. Во ист правец е и трендот во аудиториумот на поранешна југословенска Република Македонија: од 60% граѓани кои беа склони да и веруваат на телевизијата во претходниот Евробарометар, на 53% во есенскиот Евробарометар.

QA 8.3 Телевизијата	EU27		FM	
	Еб 68.1 есен 2007	Еб 67.2 пролет 2007	Еб 68.1 есен 2007	Еб 67.2 пролет 2007
Склони да верувате	52%	58%	53%	60%
Склони да не верувате	43%	37%	44%	37%
Не знае	5%	5%	3%	3%

Во останатите две земји кандидатки за полноправно членство во ЕУ довербата во телевизијата се намалила: во Турција довербата се намалила значително, од 33% на 23%, додека во хрватската јавност падот на довербата во телевизијата е помал и изнесува шест поени (56%: 50%).

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност половата припадност на анкетираниите нема влијание врз намалената доверба во телевизијата. Во претходниот Евробарометар практично во еднаков број мажите (61%) и жените (60%) изразуваа доверба во телевизијата. Во најновиот Евробарометар и мажите и жените во еднаков број изразиле довеба во телевизијата (53%). Анализата на податоците покажува дека значително намалување на довербата има помеѓу анкетираниите на средна возраст, довербата се намалила за 10 бодови кај анкетираниите на возраст од 25 до 39 години (од 64% на 54%) и кај анкетираниите на возраст од 40 до 54 години за 12 бодови (од 58% на 46%). Помеѓу помладите довербата се намалила за 2 поена а кај повозрасните довербата се намалила за 3 бодови и таа практично во овие

делови од популацијата останала на исто ниво. како и во претходното истражување.

- доверба во радиото

Во земјите на ЕУ27 во просек довербата во радиото од 66% пролетта 2007 се намалила на 60% есентта 2007 г. Во поранешна југословенска Република Македонија довербата во радиото се намалила од 50% на 43% . По оваа промена постои баланс помеѓу граѓаните кои имаат доверба (43%) и оние кои немаат доверба (44%) во радиото.

QA 8.2 Радиото	EU27		FM	
	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007
Склони да верувате	60%	66%	43%	50%
Склони да не верувате	31%	28%	44%	40%
Не знае	9%	6%	13%	10%

Во Хрватска довербата во радиото се намалила за 6 бодови од 58% на 52%, а во Турција довербата во радиото помеѓу двата Евробарометра се намалила за 20 бодови(од 51% на 31%).

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност половата припадност на анкетираниите и во однос на радиото нема влијание врз намалената доверба во него. Според возраста на анкетираниите единствено кај младите (15 до 24 г.) довербата во радиото останала непроменета. Над половината (52%) во претходниот Евробарометар и практично непроменет број во последниот Евробарометар (51%) му веруваат на радиото. Најголем пад во довербата во радиото е кај средовечните граѓани кај кои довербата се намалила за 10 бодови.

- доверба во печатените медиуми

Во земјите на ЕУ27 просечното намалувањето на довербата во печатените медиуми е помало во однос на намалувањето на довербата во електронските медиуми и изнесува 3%. Довербата во печатените медиуми во земјите на ЕУ се намалила од 47% пролетта 2007 на 44% есентта 2007 г. Довербата во печатот во поранешна југословенска Република Македонија помеѓу двата Евробарометра се намалила за 7 бодови од 48% на 41%. По ова намалување на довербата во печатените медиуми, сега е поголем бројот на оние кои се склони да не им веруваат на печатените медиуми во однос на претходното истражување кога во јавноста во земјата поголем број беа склони да им веруваат на печатените медиуми одошто да не им веруваат.

QA 8.1 Печатот	EU27		FM	
	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007
Склони да верувате	44%	47%	41%	48%
Склони да не верувате	49%	48%	50%	45%
Не знае	7%	5%	9%	7%

Во останатите две земји кандидатки за членство во ЕУ исто така се намалила довербата во печатените медиуми, и тоа за 10 бодови во Турција и за 2 бодови во Хрватска. Анализата на варијациите на довербата во печатените медиуми во 31 земја каде е спроведен Евробарометарот покажува дека опсегот на зголемената доверба во печатените медиуми во земјите каде се зголемила довербата се движи од 1 до 3 бодови. Во земјите каде што дошло до намалување на довербата, опсегот на намалување се движи од 10 до 18 бодови. Вака значително намалување на довербата е присутно како во „старите земји-членки“ или ЕУ15: во Грција довербата во печатот е намалена за 10 бодови, во Италија за 13, а во Португалија за 16 бодови, така и во „новите земји-членки“ или НМС12: во Романија довербата се намалила за 15 бодови, а во Бугарија за 18 бодови.

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност намалувањето на довербата според полот на анкетираниите е линеарно. Кај мажите довербата се намалила за 7 а кај жените за 8 бодови. Од возрастните групи најмногу анкетираниите на возраст од 45 до 54 г. изгубиле доверба; кај нив довербата се намалила за 12 бодови. Со зголемувањето на степенот на образование, расте и бројот на оние кои ја изгубиле довербата во печатените медиуми. Кај анкетираниите со најнизок степен на образование довербата се намалила за 3 бодови (41% : 37%), кај оние со среден степен на образование довербата се намалила за 5 бодови (48% : 43%) и за 10 бодови кај анкетираниите со повисок степен на образование (47% : 37%).

- доверба во Интернетот

И во домашната јавност и во јавноста на земјите од ЕУ27 се намалила довербата во Интернетот. Специфичноста на феноменот на довербата во Интернетот се состои во тоа што скоро секој трет анкетирани во земјите на ЕУ27 и скоро секој втор анкетирани во земјава не можел да даде одреден одговор дали има или нема доверба во Интернетот.

QA 8.4 Интернетот	EU27		FM	
	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007	Eb 68.1 есен 2007	Eb 67.2 пролет 2007
Склони да верувате	33%	39%	37%	48%
Склони да не верувате	35%	35%	15%	14%
Не знае	32%	26%	48%	38%

Анализата на трендовите на довербата во Интернетот во европските земји покажува дека намалувањето на довербата во Интернетот е од глобален карактер. Ако ги земеме за споредба екстремните случаи на Естонија и Бугарија каде во минатиот Евробарометар најмногубројни беа Естонците во однос на сите останати кои имаа доверба во Интернетот, а во Бугарија каде најмногубројни беа оние кои не знаеја да дадат определен одговор на ова прашање, резултатите од последниот Евробарометар покажуваат дека и во Естонија довербата во Интернетот се намалила за 3 бодови (48% : 45%), а во Бугарија уште повеќе се зголемил бројот на граѓаните кои немаат јасен став кон

Интернетот на сметка на опаѓање на оние кои имале доверба во Интернетот: од 40% во претходниот на 27% во најновиот Евробарометар..

Врз основа на тренд анализата на довербата во Интернетот може да се заклучи дека во подолг временски период може да се очекува дека показателите за ставовите на граѓаните кон Интернетот ќе бидат нестабилни.

Социо-демографската анализа покажува дека во домашната јавност најмал е бројот младите на возраст од 15 до 24 години кои немаат определен став кон Интернетот (21%). Бројот на оние кои немаат јасен став кон Интернетот континуирано расте со возраста. Помеѓу оние на возраст од 25 до 39, бројот на оние без определен став кон Интернетот е 39%, кај групата на возраст од 40 до 54 години нивниот број е 56%, а помеѓу оние над 55 години 73%. Од друга страна, младите чие образование е во тек имаат најголема доверба во Интернетот. Двојно повеќе од просекот во државата (72%) имаат доверба, 16% од нив немаат определен став а 12% немаат доверба.

Овие податоци покажуваат дека ставот кон Интернетот во прв ред е од генерациски карактер. Младите генерации брзо и лесно ги прифаќаат придобивките од Интернетот додека постарите генерации понесигурно и потешко се вклучуваат во современите комуникациски технологии.

Заклучок

- Економските и социјалните аспекти на општествената клима

Социо-економската клима се разликува во поранешна југословенска Република Македонија и во земјите од ЕУ27. Во домашната јавност свесноста за лошата ситуација во: вработеноста, социјалната заштита, економијата и заштитата на животната средина е пораспространета од просекот на земјите од ЕУ27.

Во домашната јавност осум пати повеќе граѓани оценуваат дека ситуацијата со вработеноста во земјата е лоша (**88%**) во однос на анкетираниите кои оцениле дека ситуацијата со вработеноста е добра (**11%**).

Во сите три земји-кандидатки, од страна на поголем број граѓани социјалната помош во нивната земја е оценета како лоша во однос на просекот на такви оценки на граѓаните во земјите на ЕУ27.

Јавноста во земјава во двојно помал број оценува дека состојбата со животната средина е добра (**31%**), а 2/3 од анкетираниите сметаат дека ситуацијата со животната средина во земјата е лоша (**66%**).

Најголема промена во перцепцијата на проблемите кај домашната јавност претставува зголемувањето од 9% на анкетираниите кои сметаат дека порастот на цените и инфлацијата е еден од главните проблеми во државата. Проблемот на порастот на цените и инфлацијата од 7% во претходното истражување се зголемил на 16% во последното истражување.

Евробарометарот покажува сличен тренд на зголемување на бројот на загрижени граѓани од порастот на цените и инфлацијата и во земјите на ЕУ27. Овој проблем во Унијата ги загрижува 8% повеќе нејзини граѓани во однос на претходното истражување (18% : 26%).

- Правецот на земјата и доверба во институциите

Во домашната јавност побројни се оние кои оценуваат дека земјата се движи во правилна насока (38%). Наспроти нив, секој трет анкетирани граѓанин смета дека земјата оди во погрешна насока (33%).

Резултатите од истражувањето спроведено во земјава покажуваат дека постои висока поврзаност помеѓу оценката за насоката во која се движат работите во земјата и европските перспективи. Земјата оди во правилна насока за 42% од оние кои оцениле дека зачленувањето во ЕУ е добра работа, а за значително помалку (31%) од оние кои оцениле дека зачленувањето во Унијата е лоша работа.

Граѓаните на поранешна југословенска Република Македонија и даваат поголема поддршка на Владата отколку на Парламентот

Поддршката на Владата од страна на граѓаните на поранешна југословенска Република Македонија се намалила за 4% помеѓу двете истражувања на Евробарометарот. Во претходното истражување Владата ја поддржуваа 40% граѓани а во последното истражување ја поддржуваат 36% граѓани.

И во државите-членки на ЕУ27 во просек довербата во националните Влади се намалила за 7 бодови и од 41% просечна доверба во националните влади се намалила на (34%).

Довербата во Парламентот во земјата помеѓу двете истражувања се намалила за 9% (32% : 23%).

- Перцепција на јавноста во земјите-кандидатки на односот на ЕУ кон земјата

Поголем дел од јавноста во земјите кандидатки за членство во ЕУ смета дека Унијата несоодветно ги зема предвид интересите на нивните земји.

Во домашната јавност значајно се намалил бројот на граѓаните кои оценуваа дека ЕУ соодветно ги зема предвид интересите на земјата од 54% летото 2007 на 40% есента 2007.

Просекот во ЕУ27 опфаќа 18% од нејзината популација која е убедена дека граѓаните на Унијата добро ја познаваат европската политичка реалност.

Последниот Евробарометар покажуваат дека во домашната јавност над половината анкетирани (53%) сметаат дека луѓето во земјата се добро информирани за политичките случувања во Европа.

И во другите две земји-кандидатки увереноста за добро познавање на европската политичка реалност е над просекот во ЕУ27.

- Поврзаноста со ЕУ

Јавноста во земјава е поделена на оние кои сметаат дека одлуките во економијата треба да ги донесува самостојно националната влада (49%) и оние кои сметаат дека одлуките во економијата треба да се донесуваат заедно со ЕУ (46%).

57% од анкетираниите во земјава сметаат дека Владата во земјава треба самостојно да донесува мерки за борба против инфлацијата, а 36% дека за тие проблеми Владата треба да се да координира со ЕУ.

Многу слична структура имаат и одговорите во останатите две земји-кандидатки. Во Хрватска: 56% самостојно, наспроти 39% во координација со ЕУ, а во Турција: 57% самостојно, наспроти 29% во координација со ЕУ.

Резултатите во рамките на ЕУ27 покажуваат дека граѓаните во тие земји сметаат дека мерките за борба против инфлацијата националните влади треба да ги донесуваат во договор со Европската Унија (49%), а (45%) се определуваат за опцијата за самостојни одлуки на националните влади.

Јавноста во земјава оценува дека ЕУ има најголемо позитивно влијание на домашната економија (48%), најмало е позитивното влијание на Унијата врз порастот на цените и инфлацијата и стамбеното прашање (25%).

- Медиумите и ЕУ

Перцепцијата на застапеноста на темите за ЕУ во медиумите е дијаметрално различна во домашната јавност во однос на јавноста на земјите во ЕУ27.

Во домашната јавност преовладува оценката дека во медиумите премногу се зборува за ЕУ, наспроти тоа во земјите на ЕУ дека премалку се зборува на тие теми.

Јавноста во земјите-кандидатки повеќе е склона да оцени дека медиумите ЕУ ја претставуваат многу позитивно отколку неутрално.

Помеѓу двата Евробарометра, ширум Европа довербата на граѓаните во медиумите се намалила.

Во земјите на ЕУ27 довербата во електронските медиуми – телевизијата, радиото и Интернетот - во просек се намалила за 6 бодови. Резултатите од последниот Евробарометар покажуваат сличен тренд на намалување на довербата во медиумите и во поранешна југословенска Република Македонија.

TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 22nd of September and the 3rd of November 2007, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 68.1 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, "Research and Political Analysis".

The "STANDARD" EUROBAROMETER 68 is part of wave 68.1 and covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The "STANDARD" EUROBAROMETER 68 has also been conducted in the three candidate countries (Croatia, Turkey and the Former Yugoslav Republic of Macedonia) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES		POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.022	25/09/2007	21/10/2007	8.650.994
BG	Bulgaria	TNS BBSS	977	25/09/2007	10/10/2007	6.671.699
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.106	24/09/2007	15/10/2007	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	999	30/09/2007	03/11/2007	4.411.580
DE	Germany	TNS Infratest	1.509	24/09/2007	17/10/2007	64.361.608
EE	Estonia	Emor	1.012	27/09/2007	22/10/2007	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	24/09/2007	17/10/2007	8.693.566
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.000	25/09/2007	21/10/2007	37.024.972
FR	France	TNS Sofres	1.036	22/09/2007	20/10/2007	44.010.619
IE	Ireland	TNS MRBI	1.007	24/09/2007	21/10/2007	3.089.775
IT	Italy	TNS Abacus	1.045	26/09/2007	17/10/2007	48.892.559
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	500	24/09/2007	22/10/2007	596.752
CY(tcc)	Turkish Cypriot Comm.	KADEM	500	25/09/2007	16/10/2007	157.101
LV	Latvia	TNS Latvia	1.006	25/09/2007	22/10/2007	1.418.596
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.016	24/09/2007	15/10/2007	2.803.661
LU	Luxembourg	TNS ILReS	502	24/09/2007	22/10/2007	374.097
HU	Hungary	TNS Hungary	1.000	27/09/2007	24/10/2007	8.503.379
MT	Malta	MISCO	500	24/09/2007	18/10/2007	321.114
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.005	24/09/2007	22/10/2007	13.030.000
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1.015	24/09/2007	15/10/2007	6.848.736
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	26/09/2007	17/10/2007	31.967.880
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.000	24/09/2007	21/10/2007	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1.000	24/09/2007	18/10/2007	18.173.179
SI	Slovenia	RM PLUS	1.009	25/09/2007	21/10/2007	1.720.137
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.126	26/09/2007	11/10/2007	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.033	23/09/2007	21/10/2007	4.348.676
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.003	28/09/2007	21/10/2007	7.486.976
UK	United Kingdom	TNS UK	1.340	24/09/2007	21/10/2007	47.685.578
HR	Croatia	Puls	1.000	25/09/2007	21/10/2007	3.722.800
TR	Turkey	TNS PIAR	1.004	24/09/2007	21/10/2007	47.583.830
FM	Former Yugoslav Rep. of Macedonia	TNS Brima	1.009	22/09/2007	03/10/2007	1.596.267
TOTAL			30.281	22/09/2007	03/11/2007	446.002.288

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Прашалник

QA1	Кога сте со Вашите пријатели, дали би рекле дека разговарате за политички прашања често, понекогаш или никогаш?
-----	---

(171)

Често	1
Понекогаш	2
Никогаш	3
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	4

EB67.2 QA1

QA2	Кога сте во нешто цврсто убедени, дали понекогаш ги убедувате своите пријатели, роднини или колеги да го прифатат Вашиот став? Дали тоа се случува ...?
-----	---

(ПРОЧИТАЈТЕ)

(172)

Често	1
Одвреме-навреме	2
Ретко	3
Никогаш	4
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	5

EB67.2 QA2

QA3	Општо земено, дали сте многу задоволни, донекаде задоволни, донекаде незадоволни или воопшто незадоволни со животот кој го живеете?
-----	---

(ПРОЧИТАЈТЕ)

(173)

Многу задоволни	1
Донекаде задоволни	2
Донекаде незадоволни	3
Воопшто незадоволни	4
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	5

EB67.2 QA3

*

QA4	Како би ја оцениле моменталната ситуација за секоја од следните работи?
-----	---

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Многу добра	Донекаде добра	Донекаде лоша	Многу лоша	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	-------------	----------------	---------------	------------	----------------------

(174)

(176)

(177)

1	Ситуацијата на (НАЦИОНАЛНОСТ) економија	1	2	3	4	5
3	Ситуацијата на европската економија	1	2	3	4	5
4	Ситуацијата со вработеноста во (НАШАТА ЗЕМЈА)	1	2	3	4	5

(178)	5	Ситуацијата со животната средина во (НАШАТА ЗЕМЈА)	1	2	3	4	5
(179)	6	Ситуацијата со социјалната помош во (НАШАТА ЗЕМЈА)	1	2	3	4	5

EB67.2 QA49 (ITEM 1 AND 2) - EB66.1 QA51 (ITEMS 3 - 6)

*

QA5 Какви се Вашите очекувања за следните 12 месеци: дали во следните 12 месеци ќе биде подобро, полошо или исто, кога станува збор за ...?

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Подобро	Полошо	Исто	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	---------	--------	------	----------------------

(180)	1	Вашиот живот воопшто	1	2	3	4
(181)	2	Економската ситуација во (НАШАТА ЗЕМЈА)	1	2	3	4
(183)	4	Финансиската ситуација во Вашето домаќинство	1	2	3	4
(184)	5	Состојбата со вработеноста во (НАШАТА ЗЕМЈА)	1	2	3	4
(186)	7	Вашата лична ситуација во врска со работата	1	2	3	4
(187)	8	Економската ситуација во ЕУ	1	2	3	4

EB67.2 QA4

*

QA6a Според Вас, кои се двата најважни прашања со кои (НАШАТА ЗЕМЈА) се соочува во овој момент?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - НАЈМНОГУ 2 ОДГОВОРИ)

(188-203)

Криминалот	1,
Економската ситуација	2,
Пораст на цените / инфлацијата	3,
Оданочувањето	4,
Невработеноста	5,
Тероризмот	6,
Одбраната \ Надворешните работи	7,
Станбеното прашање	8,
Имиграцијата	9,
Здравствениот систем	10,
Образовниот систем	11,
Пензиите	12,
Заштитата на животната средина	13,
Прашањата поврзани со енергијата	14,
Друго (СПОНТАНО)	15,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	16,

EB67.2 QA18a

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QA7 Во овој момент, дали би рекле дека, општо земено работите одат во правилна насока или во погрешна насока во...?

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Правилна насока	Погрешна насока	Ниту едното, ниту другото (СПОНТАНО)	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	-----------------	-----------------	--------------------------------------	----------------------

(220)	1	(НАШАТА ЗЕМЈА)	1	2	3	4
(221)	2	Европската Унија	1	2	3	4

EB66.1 QA5

*

QA8 Би сакал(а) да Ве прашам колку им верувате на одредени институции. За секоја од следните институции, кажете ми дали сте склони да и верувате или сте склони да не и верувате.

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Склони да верувате	Склони да не верувате	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	--------------------	-----------------------	----------------------

(222)	1	Печатот	1	2	3
(223)	2	Радиото	1	2	3
(224)	3	Телевизијата	1	2	3
(225)	4	Интернетот	1	2	3
(226)	5	Правосудството / (НАЦИОНАЛНОСТ) правен систем	1	2	3
(227)	6	Полицијата	1	2	3
(228)	7	Армијата	1	2	3
(229)	8	Религиозните институции	1	2	3
(230)	9	Синдикатите	1	2	3
(231)	10	Политичките партии	1	2	3
(232)	11	(НАЦИОНАЛНОСТ) Влада	1	2	3
(233)	12	(НАЦИОНАЛНОСТ) Парламент	1	2	3
(234)	13	Европската Унија	1	2	3
(235)	14	Обединетите Нации	1	2	3
(236)	15	Здруженијата на потрошувачи	1	2	3

EB67.2 QA16 (ITEMS 1-4, 11-13) - EB66.3 QA18 (ITEM 10) - EB66.1 QA6 (ITEMS 5-9, 14, 15)

ПРАШАЈТЕ QA9b САМО ВО ТУРЦИЈА, ХРВАТСКА, (НАШАТА ЗЕМЈА) ВО КИПАР (турскиот дел) – ОДГОВОРите 3 и 7 СЕ ОДНЕСУВААТ САМО НА КИПАР (турскиот дел) – ДРУГИТЕ ОДАТ НА QA10

QA9b Кажете ми за секоја изјава дали сте склони да се согласите или сте склони да не се согласите со неа?

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Склони да се согласите	Склони да не се согласите	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	------------------------	---------------------------	----------------------

(244)	1	Мојот глас значи нешто во Европската Унија	1	2	3
(245)	2	Интересите на (НАШАТА ЗЕМЈА) соодветно се земаат предвид во ЕУ	1	2	3
(247)	4	Најголемите земји имаат најмногу моќ во ЕУ	1	2	3
(248)	5	Го разбираам начинот на кој функционира Европската Унија	1	2	3
(249)	6	(НАШАТА ЗЕМЈА) ќе стане повлијателна во ЕУ во иднина	1	2	3

EB67.2 QA34b TREND MODIFIED

*

QA10 Луѓето може во различна мера да се чувствуваат приврзани кон своето село или град, кон својата земја или кон Европската Унија. Кажете ми колку приврзани се чувствувате кон ...?

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Многу приврзани	Донекаде приврзани	Донекаде неприврзани	Воопшто неприврзани	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	-----------------	--------------------	----------------------	---------------------	----------------------

(251)	1	Својот град / своето село	1	2	3	4	5
(252)	2	(НАШАТА ЗЕМЈА)	1	2	3	4	5
(254)	4	Европската Унија	1	2	3	4	5

EB67.2 QA33

*

QA11a Општо земено, дали сте многу задоволни, донекаде задоволни, донекаде незадоволни или воопшто незадоволни од начинот на кој демократијата функционира во (НАШАТА ЗЕМЈА)?

QA11b А во врска со тоа како демократијата функционира во Европската Унија

(ШОУКАРТА СО СКАЛА - ЕДЕН ОДГОВОР ВО КОЛОНА)

(ПРОЧИТАЈТЕ)	(255)	(256)
	QA11a Во (НАШАТА ЗЕМЈА)	QA11b Во Европската Унија
Многу задоволни	1	1
Донекаде задоволни	2	2
Донекаде незадоволни	3	3
Воопшто незадоволни	4	4
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	5	5

EB67.2 QA9a

QA13a	
-------	--

(258)

	1
	2
	3

EB67.2 QA10a

ПРАШАЈТЕ QA12B И QA13b САМО ВО (НАШАТА ЗЕМЈА), ТУРЦИЈА И ХРВАТСКА - ЕУ27 ОДИ НА QA14 - КИПАР (турскиот дел) ОДИ НА QA12C

QA12b	Општо земено, дали сметате дека членството на (НАШАТА ЗЕМЈА) во Европската Унија би било ...?
-------	---

(ПРОЧИТАЈТЕ)

(259)

Добра работа	1
Лоша работа	2
Ниту добра, ниту лоша работа	3
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	4

EB67.2 QA9b

QA13b	Имајќи ги предвид сите работи, дали би рекле дека (НАШАТА ЗЕМЈА) би имала корист или би немала корист од членството во Европската Унија?
-------	--

(260)

Би имала корист	1
Би немала корист	2
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	3

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QA14	Општо земено, дали Европската Унија кај Вас буди многу позитивна, донекаде позитивна, неутрална, донекаде негативна или многу негативна слика?
------	--

(263)

Многу позитивна	1
Донекаде позитивна	2
Неутрална	3
Донекаде негативна	4
Многу негативна	5
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	6

EB67.2 QA11

QA15	Дали сте чуле за...?
------	----------------------

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Да	Не	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	----	----	----------------------

(264)	1	Европскиот Парламент	1	2	3
(265)	2	Европската Комисија	1	2	3
(266)	3	Советот на Европската Унија	1	2	3
(267)	4	Судот на правдата на европските заедници	1	2	3

(268)	5	Европскиот Правобранител	1	2	3
(269)	6	Европската Централна банка	1	2	3
(270)	7	Европскиот ревизорски суд	1	2	3
(271)	8	Комитетот за региони на Европската Унија	1	2	3
(272)	9	Комитетот за економија и социјала на Европската Унија	1	2	3

EB67.2 QA13 (ITEMS 1-3, 6) - EB66.1 QA18 (ITEMS 4-5, 7-9)

QA16	А за секое од нив, Ве молам наведете дали сте склони да му верувате или сте склони да не му верувате?
------	---

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Склони да верувате	Склони да не верувате	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	--------------------	-----------------------	----------------------

(273)	1	Европскиот Парламент	1	2	3
(274)	2	Европската Комисија	1	2	3
(275)	3	Советот на Европската Унија	1	2	3
(276)	4	Судот на правдата на европските заедници	1	2	3
(277)	5	Европскиот Правобранител	1	2	3
(278)	6	Европската Централна банка	1	2	3
(279)	7	Европскиот ревизорски суд	1	2	3
(280)	8	Комитетот за региони на Европската Унија	1	2	3
(281)	9	Комитетот за економија и социјала на Европската Унија	1	2	3

EB67.2 QA15 (ITEMS 1-3, 6) - EB66.1 QA19 (ITEMS 4-5, 7-9)

QA17	Кажете ми за секоја од следните изјави за Европската Унија дали сметате дека е точна или погрешна?
------	--

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Точно.	Погрешно.	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	--------	-----------	----------------------

(404)	1	Во моментнов ЕУ се состои од петнаесет земји членки	1	2	3
(405)	2	На секои шест месеци, друга земја членка станува Претседател на Советот на Европската Унија	1	2	3
(406)	3	Областа каде се користи еврото моментално се состои од 12 земји членки	1	2	3

EB67.2 QA17 (ITEMS 1, 2)

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ ВО ЕУ27 + ТУРЦИЈА + ХРВАТСКА + КИПАР (турскиот дел) + (НАШАТА ЗЕМЈА)

QA19	Општо земено, дали сметате дека во (НАШАТА ЗЕМЈА) луѓето се добро информирани во врска со Европските политички случувања
------	--

(ПРОЧИТАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

(411)

Многу добро информирани	1
Донекаде информирани	2
Донекаде неинформирани	3
Воопшто неинформирани	4
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	5

EB67.2 QA22a (FILTER MODIFIED)-QUESTION ASKED TO A HALF OF THE SAMPLE

QC1	Општо земено, дали сметате дека во (НАЦИОНАЛНИТЕ) медиуми т.е. ... се зборува премногу, доволно или премалку за Европската Унија?
-----	---

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Премногу	Доволно	Премалку	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	----------	---------	----------	----------------------

(412)	1	Телевизија	1	2	3	4
(413)	2	Радио	1	2	3	4
(414)	3	Печат	1	2	3	4
(415)	4	Веб сајтови	1	2	3	4

EB65.2 QA21 TREND MODIFIED

QC2	Дали сметате дека (НАЦИОНАЛНОСТ)..., ја претставува Европската Унија многу позитивно, неутрално или многу негативно?
-----	--

(ЕДЕН ОДГОВОР ВО СЕКОЈ РЕД)

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Многу позитивно	неутрално	Многу негативно	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	-----------------	-----------	-----------------	----------------------

(416)	1	Телевизија	1	2	3	4
(417)	2	Радио	1	2	3	4
(418)	3	Печат	1	2	3	4
(419)	4	Веб сајтови	1	2	3	4

EB65.2 QA22 TREND MODIFIED

ПОДЕЛЕН ПРИМЕРОК А: ПРАШАЈТЕ ОДГОВОР 10 - ПОДЕЛЕН ПРИМЕРОК Б: ПРАШАЈТЕ ОДГОВОР 11 И 12

*

QA20a	За секоја од следните области, дали сметате дека одлуките треба да ги носи (НАЦИОНАЛНОСТ) Влада, или одлуките треба да се носат заедно со Европската Унија?
-------	---

	(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ)	(НАЦИОНАЛНОСТ) Влада	Заедно со ЕУ	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------------------	----------------------	--------------	----------------------

(420)	1	Борба против криминалот	1	2	3
-------	---	-------------------------	---	---	---

(421)	2	Оданочување	1	2	3
(422)	3	Борба со невработеноста	1	2	3
(423)	4	Борба против тероризмот	1	2	3
(424)	5	Одбрана и надворешни работи	1	2	3
(425)	6	Имиграција	1	2	3
(426)	7	Образовен систем	1	2	3
(427)	8	Пензии	1	2	3
(428)	9	Заштита на животната средина	1	2	3
(429)	10	Здравство и социјален систем	1	2	3
(430)	11	Здравство	1	2	3
(431)	12	Социјален систем	1	2	3
(432)	13	Земјоделие и рибарство	1	2	3
(433)	14	Заштита на потрошувачи	1	2	3
(434)	15	Научни и технолошки истражувања	1	2	3
(435)	16	Поддршка на региони кои се соочуваат со економски потешкотии	1	2	3
(436)	17	Енергија	1	2	3
(437)	18	Конкурвенција	1	2	3
(438)	19	Транспорт	1	2	3
(439)	20	Економија	1	2	3
(440)	21	Борба со инфлацијата	1	2	3

EB67.2 QA20a TREND MODIFIED

ПРАШАЈТЕ ГИ СИТЕ

QA21 За секоја од следните области во (НАШАТА ЗЕМЈА), дали сметате дека Европската Унија игра позитивна улога, негативна улога или ниту позитивна, ниту негативна улога

	(ПРОЧИТАЈТЕ)	Позитивна улога	Негативна улога	Ниту позитивна, ниту негативна улога	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------	-----------------	-----------------	--------------------------------------	----------------------

(462)	1	Борба против криминалот	1	2	3	4
(463)	2	Јавен превоз	1	2	3	4
(464)	3	Економската ситуација	1	2	3	4
(465)	4	Зголемување на цените / инфлација	1	2	3	4
(466)	5	Оданочување	1	2	3	4
(467)	6	Борба со невработеноста	1	2	3	4
(468)	7	Борба против тероризмот	1	2	3	4
(469)	8	Одбрана и надворешни работи	1	2	3	4
(470)	9	Станбено прашање	1	2	3	4
(471)	10	Имиграција	1	2	3	4
(472)	11	Здравствен систем	1	2	3	4
(473)	12	Образовен систем	1	2	3	4
(474)	13	Пензии	1	2	3	4
(475)	14	Заштита на животната средина	1	2	3	4

EB65.2 QA29

QA22 Кое е Вашето мислење за секоја од следните изјави? Кажете ми за секоја изјава дали сте за или против.

	(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ)	За	Против	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------------------	----	--------	-------------------------

(476)	1	Европската Монетарна Унија со една, единствена валута, еврото	1	2	3
(477)	2	Заедничка надворешна политика на земјите членки на ЕУ кон другите земји	1	2	3
(478)	3	Заедничка одбранбена и безбедносна политика на земјите членки на ЕУ	1	2	3
(479)	4	Понатамошно проширување на ЕУ за да се вклучат и други земји во наредните години	1	2	3
(480)	5	Брзината на градење на Европа е поголема во една група земји, а помала во другите земји	1	2	3

EB67.2 QA27 TREND MODIFIED

QA23 Европската Унија веќе има своја заедничка надворешна и безбедносна политика, како и европска безбедносна и одбранбена политика. Во моментот постои дебата околу тоа уште колку тие треба да се развиваат. Дали сте склони да се согласите или сте склони да не се согласите со секоја од следните изјави?

	(ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ)	Склони да се согласите	Склони да не се согласите	Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)
--	--------------------------	------------------------	---------------------------	-------------------------

(481)	1	Надворешната политика на ЕУ треба да биде независна од надворешната политика на САД	1	2	3
(482)	2	ЕУ треба да има заедничка имиграциона политика кон луѓето надвор од ЕУ	1	2	3

EB67.2 QA39 TREND MODIFIED

QA24 Дали би рекле дека сте многу оптимистични, донекаде оптимистични, донекаде песимистични или многу песимистични во поглед на иднината на Европската Унија ...?

(САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

Многу оптимистични	(483) 1
Донекаде оптимистични	2
Донекаде песимистични	3
Многу песимистични	4
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	5

EB67.2 QA37

QA25 Европската интеграција се фокусираше на различни прашања во изминатите години. Според Вас, кои аспекти треба да ги нагласат европските институции во наредните години, за да се зајакне Европската Унија во иднина?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - РОТИРАЈТЕ - НАЈМНОГУ 3 ОДГОВОРИ)

(484-498)

Домашниот пазар	1,
Политиката за култура	2,
Европската надворешна политика	3,
Европската одбранбена политика	4,
Имиграционите прашања	5,
Европската образовна политика	6,
Прашањата поврзани со животната околина	7,
Енергетските прашања	8,
Солидарноста со посиромашни региони	9,
Научните истражувања	10,
Социјалните прашања	11,
Борбата против криминалот	12,
Ниеден од овие (СПОНТАНО)	13,
Друго (СПОНТАНО)	14,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	15,

EB67.2 QA41

ДЕМОГРАФИЈА

D1 Во политиката се зборува за „левица“ и „десница“. Каде би ги сместиле своите лични ставови на оваа скала?

(ШОУКАРТА) - (АНКЕТАР - НЕ ПОТТИКНУВАЈТЕ, АКО СОГОВОРНИКОТ СЕ ДВОУМИ, ОБИДЕТЕ СЕ ПОВТОРНО)

(519-520)

1 Лево	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Десно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Одбива (СПОНТАНО)	11
-------------------	----

Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	12
----------------------	----

EB67.3 D1

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D2 ДО D6

D7 Кое од долунаведените најдобро ја опишува Вашата моментална ситуација?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

(521-522)

Во брак	1
Премажен / преженет	2
Неженет / немажена, моментално живеете со партнер	3
Неженет / немажена, никогаш не сте живееле со партнер	4
Неженет / немажена, порано сте живееле со партнер, но сега сте сами	5
Разведен / разведена	6
Разделен / разделена	7
Вдовец / вдовица	8
Друго (СПОНТАНО)	9
Одбива (СПОНТАНО)	10

EB67.3 D7

D8 Колку години имавте кога го завршивте своето вкупно образование?

(АНКЕТАР: АКО „СЕ УШТЕ СТУДИРА“, КОДИРАЈТЕ ГО ОДГОВОРОТ СО '00' - АКО „НЕМА ОБРАЗОВАНИЕ“ КОДИРАЈТЕ СО '01' - АКО „ОДБИВА“ КОДИРАЈТЕ '98' - АКО „НЕ ЗНАЕ“ КОДИРАЈТЕ '99')

(523-524)

--	--

EB67.3 D8

НЕ ПОСТОИ ПРАШАЊЕТО D9

D10 Пол

		(525)
Машки		1
Женски		2

EB67.3 D10

D11 Колку години имате?

(526-527)

--	--

EB67.3 D11

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D12 - D14

ПРАШАЈТЕ D15b АКО ОДГОВОРОТ Е „МОМЕНТАЛНО НЕ РАБОТАМ НИКАКВА РАБОТА КОЈА Е ПЛАТЕНА“, КОДОВИ 1-4 ВО D15a

D15a Кое е Вашето моментално занимање?

D15b Дали сте работеле некаква платена работа во минатото? Кое Ви е последното занимање?

	(528-529)	(530-531)
	D15a	D15b
	МОМЕНТАЛНО ЗАНИМАЊЕ	ПОСЛЕДНО ЗАНИМАЊЕ
НЕАКТИВЕН/НА		
Одговорен/на за вообичаено пазарување и должности во врска со домот, или без моментално занимање, не работи	1	1
Ученик / Студент	2	2
Невработен(а) или моментално не работи	3	3
Пензиониран(а) или неспособен/на да работи поради болест	4	4
САМОВРАБОТЕН(А)		
Земјоделец	5	5
Риболовец	6	6
Професионалец (адвокат, доктор, сметководител, архитект итн.)	7	7
Сопственик на продавница, занаетчија, друго самовработување	8	8
Бизнисмен, сопственик (100% или партнер) на фирма	9	9
ВРАБОТЕН(А)		
Вработен професионалец (вработен доктор, адвокат, сметководител, архитект итн.)	10	10

Генерални директори, директори или дел од највисокиот менаџмент (извршни директори, генерални директори или други директори)	11	11
Средно ниво на менаџмент, друг менаџмент (раководител на сектор, помлад раководител, наставник, техничар)	12	12
Работно место, работи воглавно во канцеларија	13	13
Работно место, не во канцеларија, туку патува (комерцијалист, возач итн.)	14	14
Работно место, не во канцеларија, туку во услужна работа (болница, ресторан, полиција, противпожарна служба итн.)	15	15
Надзорник	16	16
Квалификуван физички работник	17	17
Друг (неквалификуван) физички работник, послуга	18	18
Никогаш не сум работел(а) платена работа	19	19

EB67.3 D15a D15b

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D16 - D24

D25 Дали би рекле дека живеете во ...?

(ПРОЧИТАЈТЕ)

(532)

Рурална област / село	1
Мал или среден град	2
Голем град	3
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	4

EB67.3 D25

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D26 ДО D39

D40a Можете ли да ми кажете колку лица на возраст од 15 години и повеќе живеат во Вашето домаќинство, вклучувајќи Ве и Вас?

(АНКЕТАР: ПРОЧИТАЈТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(533-534)

--	--

EB67.3 D40a

D40b Можете ли да ми кажете колку деца помали од 10 години живеат во Вашето домаќинство?

(АНКЕТАР: ПРОЧИТАЈТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(535-536)

--	--

EB67.3 D40b

D40c Можете ли да ми кажете колку деца на возраст од 10 до 14 години живеат во Вашето домаќинство?

(АНКЕТАР: ПРОЧИТАЈТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(537-538)

EB67.3 D40c

D41 Вие лично, сте родени ...?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

(539)

Во (НАШАТА ЗЕМЈА)	1
Во друга земја членка на Европската Унија	2
Во Европа, но не во земја членка на Европската Унија	3
Во Азија, Африка или Латинска Америка	4
Во Северна Америка, во Јапонија или во Океанија	5
Одбива (СПОНТАНО)	6

EB67.3 D41

D42 Која од следните изјави одговара на Вашата ситуација?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - САМО ЕДЕН ОДГОВОР)

(540)

Вашата мајка и Вашиот татко се родени во (НАШАТА ЗЕМЈА)	1
Еден од родителите е роден во (НАШАТА ЗЕМЈА), а другиот во друга земја членка на ЕУ	2
Вашата мајка и Вашиот татко се родени во друга земја членка на ЕУ	3
Еден од Вашите родители е роден во (НАШАТА ЗЕМЈА) а другиот во земја надвор од ЕУ	4
Вашата мајка и татко се родени надвор од ЕУ	5
Не знае / Одбива (СПОНТАНО)	6

EB67.3 D42

D43a Дали имате фиксен телефон во Вашето домаќинство?

D43b Дали Вие лично имате мобилен телефон?

(541)

(542)

	D43a	D43b
	Фиксен	Мобилен
Да	1	1
Не	2	2

EB67.3 D43a D43b

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D44 - D45

D46 Што од следново поседувате?

(ШОУКАРТА - ПРОЧИТАЈТЕ - МОЖНИ СЕ ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ)

(543-552)

Телевизор	1,
ДВД-плеер	2,
Музички ЦД-плеер	3,
Компјутер	4,
Интернет конекција во домот	5,
Автомобил	6,

Стан / куќа што сте ја исплатиле	7,
Стан / куќа што уште ја плаќате	8,
Ниедно (СПОНТАНО)	9,
Не знае (НЕ СЕ ЧИТА)	10,

EB67.3 D46

НЕ ПОСТОЈАТ ПРАШАЊАТА ОД D47 - D48

(НЕ ПОТТИКНУВАЈТЕ - РЕКОДИРАЈТЕ - МОЖНИ СЕ ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ) (ВМЕТНЕТЕ ЛИСТА НА ГЛАВНИТЕ ТЕЛЕВИЗИСКИ КАНАЛИ ДОСТАПНИ ВО ЗЕМЈАТА + ДРУГИ)

D49a Можете ли да ми ги наведете телевизиските канали, ако постојат такви, што редовно ги гледате, што значи барем 5 пати во неделата?

КОДОВИ НА ТВ КАНАЛИ (НАЦИОНАЛНИ КОДОВИ)

30 2 (553,554-613)

EB65.2 D49a

(НЕ ПОТТИКНУВАЈТЕ - РЕКОДИРАЈТЕ - МОЖНИ СЕ ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ) (ВМЕТНЕТЕ ЛИСТА НА ГЛАВНИТЕ РАДИО СТАНИЦИ ДОСТАПНИ ВО ЗЕМЈАТА + ДРУГИ)

D49b Можете ли да ми ги наведете радио станиците, ако постојат такви, што редовно ги слушате, што значи барем 5 пати во неделата?

КОДОВИ НА РАДИО СТАНИЦИ (НАЦИОНАЛНИ КОДОВИ)

30 2 (614,615-674)

EB64.2 D49b

(НЕ ПОТТИКНУВАЈТЕ - РЕКОДИРАЈТЕ - МОЖНИ СЕ ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ) (ВМЕТНЕТЕ ЛИСТА НА ГЛАВНИТЕ ДНЕВНИ ВЕСНИЦИ ДОСТАПНИ ВО ЗЕМЈАТА + ДРУГИ)

D49c Можете ли да ми ги наведете дневните весници, ако постојат такви, што редовно ги читате, што значи барем 3 пати во неделата?

КОДОВИ НА ДНЕВНИ ВЕСНИЦИ (НАЦИОНАЛНИ КОДОВИ)

30

2

(675,676-735)

EB64.2 D49c

(НЕ ПОТТИКНУВАЈТЕ - РЕКОДИРАЈТЕ - МОЖНИ СЕ ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ) (ВМЕТНЕТЕ ЛИСТА НА ГЛАВНИТЕ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ДОСТАПНИ ВО ЗЕМЈАТА + ДРУГИ)

D49d

Можете ли да ми ги наведете веб сајтовите, ако постојат такви, што редовно ги посетувате, што значи барем 3 пати во неделата?

КОДОВИ НА ИНТЕРНЕТ СТРАНИ (НАЦИОНАЛНИ КОДОВИ)

30

2

(736,737-796)

ПРОТОКОЛ НА ИНТЕРВЈУТО

P1

ДАТУМ НА ИНТЕРВЈУТО

(817-818)

ДЕН

(819-820)

МЕСЕЦ

EB67.3 P1

P2

ВРЕМЕ КОГА ИНТЕРВЈУТО Е ПОЧНАТО

(АНКЕТАР: КОРИСТИ 24 ЧАСА)

(821-822)

ЧАС

(823-824)

МИНУТИ

EB67.3 P2

P3

ВРЕМЕТРАЕЊЕ НА АНКЕТАТА ВО МИНУТИ

(825-827)

МИНУТИ

EB67.3 P3

P4

Бројот на луѓе присутни за време на интервјуто, вклучувајќи Ве Вас и испитаникот

(828)

Двајца (анкетарот и испитаникот)	1
Тројца	2
Четворица	3
Петмина или повеќе	4

EB67.3 P4

P5 Соработка на испитаникот

(829)

Одлична	1
Добра	2
Просечна	3
Лоша	4

EB67.3 P5

P6 Големина на општината

(ЛОКАЛНИ КОДОВИ)

(830-831)

--	--

EB67.3 P6

P7 Регион

(ЛОКАЛНИ КОДОВИ)

(832-833)

--	--

EB67.3 P7

P8 Поштенски број

(834-841)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.3 P8

P9 Број на сектор

(842-849)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.3 P9

P10 Шифра на анкетар

(850-857)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.3 P10

P11 Фактор на тежина

(858-865)

--	--	--	--	--	--	--	--

EB67.3 P11

ПРАШАЈТЕ САМО ВО ЛУКСЕМБУРГ, БЕЛГИЈА, ШПАНИЈА, ФИНСКА, ЕСТОНИЈА, ЛИТВАНИЈА, МАЛТА, ТУРЦИЈА И (НАШАТА ЗЕМЈА)

P13	Јазик на кој е спроведено интервјуто		
		(866)	
	Јазик 1		1
	Јазик 2		2
			3
EB67.3 P13			